آواز

از انتشارات رادیوتلویزیون ملی افغانستان

شماره سوم و چهارم سال ۱۳۸۴

ACKU

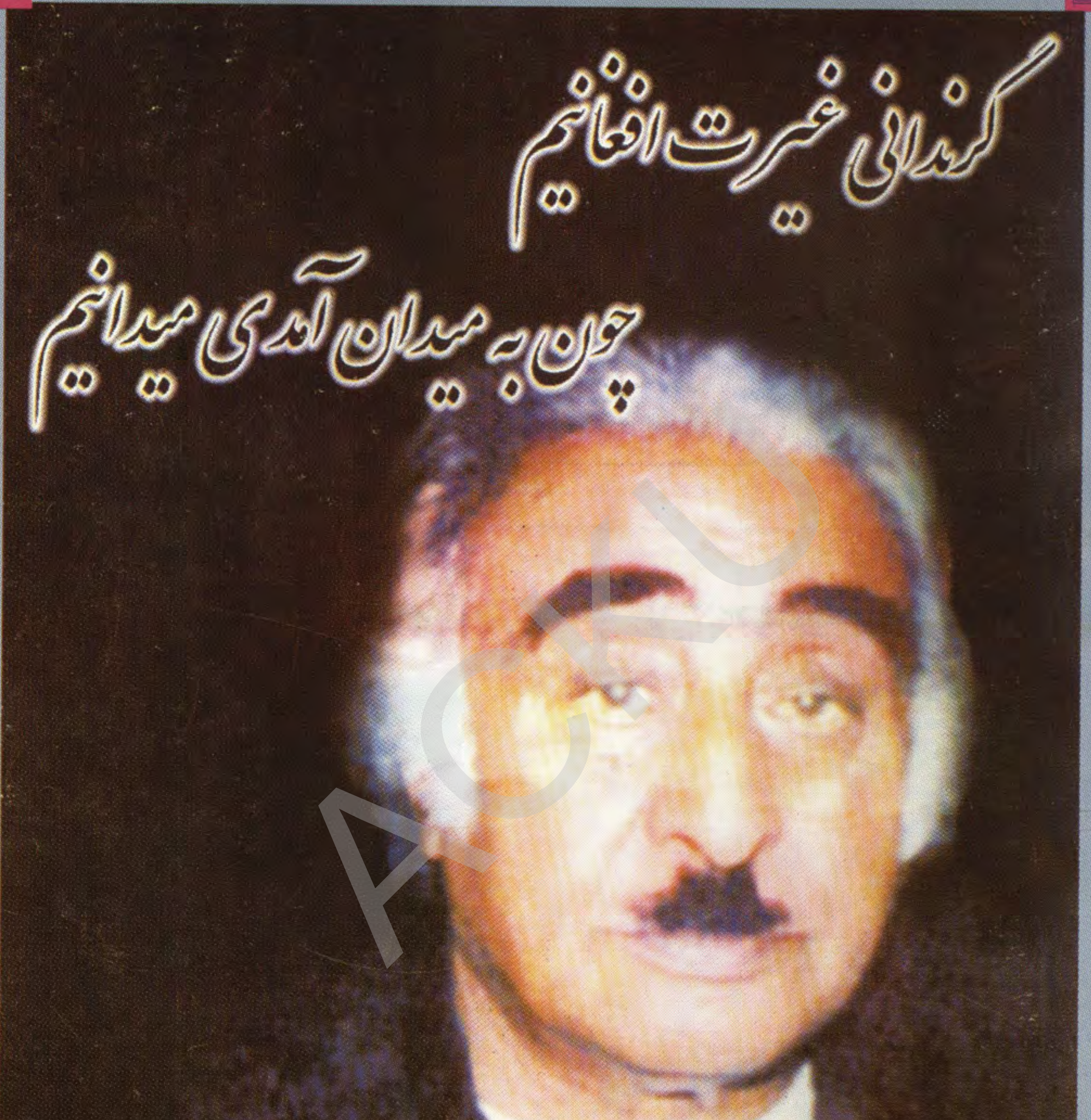

به گرامیداشت از چهارمین سال روز وفات مرحوم استاد رحیم بخش

بنام دادگر توانا

صاحب امتیاز :

[را]دیو تلویزیون ملی افغانستان

مدیر مسئول :

لمیه(احمدزی)

تحت نظر :

شمس الدین (راد) عزیزالله (اریافر)

جان محمد (صمیم)

مدیر تصحیح وچاپ :

عبدالقدیر (صائم احمدی)

۰۷۹۳۵۳۳۶۲

نشا نی :

وزیرمحمد اکبر خان سرک ۱۳ ریاست

عمومی رادیو تلویزیون ملی

تیلفون :

۲۱۰۳۲۰۰

طرح ودیزاین : امان الله (جاوید)

چاپ مطبعه آزادی

تعداد (۱۰۰۰) جلد

قیمت (۲۰) افغا[نی]

دربرگ های این شـــماره

- ســـر یـــزه
- رویداد های فرهنـــگی
- ملی رادیو تلویزیون ...
- احیای ارکستر موسیقی ...
- له شاغلی فاضل حازم ...
- تبصره رادیوئی ...
- ستوری منگل ...
- درادارای برنامه سینمایی ...
- ملاوستنی
- درموسیقی سه نوع هنر...
- اشعار وفکاهیات ...

و ...

PROPERTY OF ACKU
S1102

ACKU

سریزه

په افغانستان کي د ملي شورا یا پارلمان جوړیدل او په لاره اچول د افغانستان په تاریخ کي یو نوي باب پرانست له نیکه مرغه دادي له دریو لسیزو ځخه وروسته یو ځل بیا د افغانستان د خلکو استازي سره یو ځای کیناستل اوپه هیواد کي د ملي شورا جوړیدل یوه عادي مسله نه ، بلکي د ادیوي ستري تاریخي بریمني پیبني په توګه افغان ولس ته ورپه برخه شوه.

د افغانستان او نړي خلک دغه پارلمان ته له زیاتو هیلو او امیدونو سره په ډیري بي صبري سره سترګي په لاره ، او پدي تمه دي چي د ملت استازي به په خپلو پارلماني غونډو کي د دري د بر خلیک په ټاکلو کي ځه ډول رول و لوبوي هر افغان په دي تمه دي چي د هغوي غوره شوي استازي به په پارلمان کي د هغوي غوښتنو ته د لومړیتوب حق ورکړي ، او خپلي ټولي ورکړي شوي ژمني به د هیواد د ملي ګټو او لوړ و مصالحو په موخه پلي ، او سر ته ورسوي. دا د هر ټاکل شوي او غوره شوي استازي ملي او تاریخي رسالت دي چي په پارلمان کي خپلي ټولي شخصي ، نژادي ، قومي ، ژبني ، او تنظیمي اړیکي یو خوا پریږدي ، او خپل ټول سوچ د هیواد په ملي ګټو کي راونغاړي او پدې توګه دي خپل رنځیدلي او کړیدلي ولس پرټپونو د مرهم پټي کیږدي او وران ویجاړ هیواد دي نور له زیاتو بد مرغیو ځخه وژغوري ، او په لوړ ملي احساس سره دي د خپلي آزادي ویاړلي ملي بیرغ تل تر تله رپانده وساتي ، ملي ګټو ته دي په خپلو شخصي وړاندي ارجحیت ورکړي. او په نه ستړي کیدونکي اراده او کلک هو د سره دي ورته متي راوړي او له دي لاري دي خپل هیواد او خلکو ته د ښو خدمتونو جوګه شي ځوراتلونکي نسل ورباندي وویاړي.

مسوول مدیر

ACKU

رویداد های فرهنگی

دوازده تن از اعضای نشراتی و تخنیکی رادیو تلویزیون ملی افغانستان که بنا بر دعوت موسسه یونسکو به کوالالمپور مرکز مالیزیا رفته بودند پس از سهمگیری و اشتراک در کورسهای آموزشی در زمینه تهیه و چگونگی ژورنال،اخبار ملی و بین اللملی، امور فلمبرداری، تصاویر خبری، ادیت تصویر بعد از گذشت سه هفته آموزش و کارهای عملی و پراتیک موفقانه وارد وطن گردیدند.

حین باز گشت آنان این سفر رسمی ژورنالیستکی را با ارزش خواندند و ادامه چنین کورس هارا جهت تقویه آگاهی ژورنالیزم نوین مفید دانسته و خواهان ادامه دایر نمودن همچو کورس ها گردیدند. همچنان قابل تذکر است که برای موثریت بیشتر و خوبتر با جلب و سهم گرفتن عده دیگر از شاگردان سلسله همین کورس در محوطه رادیو تلویزیون ملی افغانستان با تفاهم موسسه UNESCO توسط دو تن از استادان برجسته فرانسوی نیز دایر گردیده و به قول آقای موسی رادمنش رئیس نشرات تلویزیون بر علاوه همکاران که در سفر مالیزیا آموزش دیدند، چندتن دیگر از اعضای شعبات مختلف رادیو تلویزیون نیز از تجارب این استادان مستفید گردیدند که دایر نمودن همچو کورس ها وتبادل تجارب در آینده نیز جریان خواهد داشت.

****

- شبکه مخابراتی دولتی جی، سی، ان اخیرآ با آژانس اطلاعاتی باختر وزارت اطلاعات فرهنگ و توریزم ذریعه تیلفون وانترنت با ولایات و جهان وصل شد.

پروژه جی،سی، ان که به منظور تامین ارتباط ادارات دولتی مرکزی دولت با همدیگر، تامین ارتباط آنها با واحدهای دومی در ولایات ایجاد شده بعد از نصب و مونتاژ وسایل تخنیکی آن در وزارت اطلاعات فرهنگ وتوریزم افتتاح شد. با افتتاح این پروژه وزارت اطلاعات، فرهنگ و توریزم به صورت خاص آژانس اطلاعاتی باختر قادر خواهد شد تا غرض تسریع امور و اخذ خبر از ولایات با تحرک تر عمل نماید .

دکتور سید مخدوم رهین وزیر اطلاعات، فرهنگ و توریزم در مراسم افتتاح پروژه متذکره ضمن آنکه از همکاری وزارت مخابرات در ایجاد و مونتاژ این پروژه اظهار امتنان کرد گفت: اتصال آژانس باختر با ولایات فصل نوین از موفقیت های آژانس باختر میباشد ومرحله دیگری از فعالیت ملی آژانس اطلاعاتی باخترآغازمیگردد موصوف امید برد که با این حرکت آژانس باختر به زودی به یک موسسه خبر رسانی ملی در کشور تبدیل گردد.

****

طی سال جاری کارمندان اداری فلمهای داستانی و مستند در اثر فعالیت های خسته گی ناپذیرخویش بیش از شش فلم هنری وپنج فلم مستند را تهیه و از طریق تلویزیون ملی به نمایش گذاشته اند که عبارت اند از:

۱. فلم کوتاه هنری بنام(چه میخواهد؟) طراح: موسی (رادمنش) کارگردان و سناریست(بهرام بریال) پرودیوسر-افغانی (عزیزی) فلمبرداری (یارمحمد توخی) درنقشها: جعفر(نوابی)، پروین (مشتعل)، فایق(فرهاد).

۲. فلم هنری بنام (ودیگرهیچ) سناریست- محمد رفیق(کمالپوری) پردیوسر- صبور(خنجی) کارگردان- (بهرام بریال) فلمبرداریارمحمد(توخی) در نقشها:- اسداله(میرزاد)، پروین(مشتعل)، صبور (خنجی) و عزیزالرحمن بینا.

۳.فلم هنری بنام (عزت) کارگردان وسناریست- (بهرام بریال) پردیوسر- شاه محمد(نوری) نویسنده دیالوگ محمد عارف(بی ریا) فلمبردار- محمد قاسم (نیکزاد) درنقشها: استادعبدالقادر(قرخ)،پروین (مشتعل) ،شاه محمد(نوری) و سمیر احمد (نصیری).

٤. فلم هنری بنام (دیوانه برلب بام) - سناریست و کارگردان- (بهرام بریال) معاون کارگردان- افغانی (عزیزی)نویسنده دیالوگ- موسی (رادمنش) فلمبردار- سید ظاهر(ظهور) در نقش مرکزی ضمیر(کابلی)

٥. فلم هنری(زمین داغ) به کارگردانی و نقش مرکزی امین (رحیمی)

٦. فلم هنری (گمشده) به کارگردانی امین(رحیمی)

۷. فلم مستند بنام (حقوق اطفال افغانستان) به کارگردانی امین (رحیمی)

۸. فلم مستند بنام(در پهنای عاطفه) به مناسبت هشتم مارچ

۹. فلم مستند در رابطه به برفباری .

۱۰. فلم مستند بنام (آیینه داران).

۱۱.فلم مستند در رابطه به مزارات شهر کابل

به همین ترتیب یک برنامه سپات پشتو- راجع به پولیو- به کارگردانی (بهرام بریال) پردیوسر- شاه محمد(نوری)- فلمبردار محمد قاسم (نیکزاد)

هچنان دو فلم دیگری نیز روی دست دارند که کار فلمبرداری آن بیش از ۸۰ فیصد تکمیل گردیده فلم اولی بنام (رویا یا حقیقت) کارگردان و سناریست (بهرام بریال) پردیوسر- دستگیر(اعظمی) فلم دومی آن بنام (روزگار) به کارگردانی صبور(خنجی).

***

د سر پل ولایت راډیو پدی وروستو کی د اطلاعاتو فرهنگ او گرځندوی وزیر ډاکتر سید مخدوم رهین له خوا پرانستل شوه دغه راډیو د پنځو کیلو واټو لیږدوونکی دستگاه په درلوودو سره د شاه و خوا پنځوس کیلو متره سیمه تر خپل نشراتی پوښښ لاندی راولی.

د سر پل ولایت د راډیو تلویزیون د رئیس له خولی دغه راډیو په ورځ کی دوه ساعته خپرونی لری چی دینی ادبی ، فرهنگی ، روغتیائی ، تفریحی موسیقی ، معلوماتی او خبری پراگرامونه خپروی.

همدارازدوی انځور شوی او لیکل شوی تاریخی ډ بری هم چی په پنځلسمی میلادی پیری پوری یی اړه درلوده د سر پل د والی له خوا د کابل په ملی موزیم کی د ساتنی په خاطر د اطلاعاتو فرهنگ او گرځندوی وزیر ته ورکړی شوی.

***

پنځه اویا صندوقه ختین او ډبرین توکی د بلخ ولایت د بلخ ولسوالی د زرگرانو د غونډۍ د کیندنی په نتیجه کی ترلاسه شول.

د بلخ ولایت د اطلاعاتو فرهنگ او گرځندی رئیس صالح محمد خلیق د بلخ ولسوالی د زرگرانو غونډۍ لرغونی تاریخ لری چی په هغی کی د اطلاعاتو فرهنگ او گرځندوی وزارت یوی ډلی کار پوهانو او ځوتنو فرانسوی کار پوهانو کیندنی پیل کړی دی چی د دوی د کیندنو په نتیجه کی پورتنی لرغونی آثار تر لاسه شوی چی د اسلام څخه مخکی دورو او داسلامی دوری په پیل پوری اړه لری.

ده زیاته کړه تر لاسه شوی آثار به له دقیقی څیړنی او تحقیقاتو وروسته د بلخ ولایت د اطلاعاتو فرهنگ او گرځندوی ریاست ته وسپارل شی.

د بلخ ولایت یو تن چاروکی محمد انور رزاقیار د دغی ساحی د کنلو په ترڅ کی د دغی ولسوالی له امنیتی او اداری چارواکو څخه وغوښتل چی د سیمی ساتنه او څارنه وکړی.

***

د بغلان ولایت د مرکزی بغلان ولسوالی د ملی او سیمه ئیز تلویزیون خپرونی له څوکلن ځنډ وروسته پیل شوی.

د بغلان ولایت د راډیو تلویزیون د آمر غلام جیلانی وهاج د معلوماتو له مخی د سل واټه تقویتی دستگاه په کډون د لسو واټو په ظرفیت نوی ترانسمیتر په پلخمری کی د هالند د ولایتی بیارغاونی د ټیم له خوا مرسته شوی چی د دغه ولایت د راډیو تلویزیون د تخنیکرانو له خوا مونتاژ اوو درول شو.

ده وویل: نوی استوونکی دستگاه کولای شی له ځنډ پرته له پنځه ویشتو څخه تر دیر شو کیلو مترو پوری سیمه په خپل نشراتی پوښښ لاندی راولی.

دغی دستگاه په ۱۳۶۷ کار کی د مرکزی بغلان په ولسوالی کی خپلی خپرونی پیل او تر ۱۳۷۰ کاله پوری یی دوام درلود چی له هغه وروسته د یولړ بی امنیو له امله ئی خپرونی ودریدی.

هغه زیاته کړه په پلخمری کی د هالند د پی آر تی ټیم په دغو مرستو برسیره د راډیو تلویزیون دودانی په جوړولو او د خپرولو

دستېدیو د کاری وسایلو د برابرولو په برخه کی هم له موږ سره همکاری کړی ده.

***

هندوستان د هیواد د لرغون پېژندنې انستیتوت دودانی په بیا جوړولو او د یو شمیر تاریخی آثار و او اماکنو په ترمیمولو کی د اطلاعاتو ، فرهنگ او گرځندوی له وزارت سره مرسته کوی.

د هندوستان د لرغون پېژندنی موزیم ، تاریخی آبداتو د آرشیف د ډگرنو پنځه تنه کار پوهان د هیواد د اطلاعاتو فرهنگ او گرځندوی له وزارت سره په تفاهم کی ، افغانستا ته راغلی دی.

دغو پنځوتنو کار پوهانو له یو لړځیړنو وروسته په هغې غونډه کی چی د اطلاعاتو فرهنگ او گرځندوی د وزیر ډاکتر سید مخدوم رهین او د دغه وزارت د معین په گډون په کابل کی جوړه شوی وه د اړتیاوو په درکولو سره د کابل په دارالامان کي د لرغون پیژندنی د انستیتوت او د ځینو تاریخی اماکنو په جوړولو او د افغانستان او لرغون پیژندنی د آثارو په ترمیمولو او د موزیم او ملی آرشیف د تاریخی آبداتو په ساتنه کی یې خپل تیاری څرگند کړ.

باختر آژانس ته د اطلاعاتو فرهنگ او گرځندوی وزارت د فرهنگی معین عمر سلطان له خولی هندی کار پوهانو دغه راز د کابل د شهدای صالیحینو د نارنج غونډی د ملی آرشیف داتو زرو خطی نسخو په ترمیمولو او د ملی موزیم د لابراتوار او د تاریخی اماکنو لکه خواجه کیان ، میربچه کوټ ، په پغمان کی د جامع جومات او په کابل کی د حضرت د جومات په بیا جوړولو کی همکاری کوی.

ده زیاته کړه ټاکل شوي ده د دغوکار پوهانو عملي کار د ثور د میاشتی په وروستیو کی پیل شی.

په دی غونډه کی هندی لرغون پیژندونکو دغه راز په هندوستان کي د زده کړی په خاطر د لرغون پیژندنی د تاریخی آبداتو د ستانی ملی موزیم او ملی آرشیف ریاستونو فنی منسوبینو ته د اتو بورسونو له ورکولو سره هم موافقه وکړه.

***

د نوا رادیو د سمسورتیا او ژوند تر عنوان لاندی په کابل کی خپلی خپرونی پیل کړی.

د نوا رادیو د اف ام په څپو کی د یو سلو دری اعشاریه یو فریکونسی پر مخ په خپل څلورویشت ساعته خپرونو سره د کابل بلخ کندهار ، هرات او ننگرهار ولایتونه تر خپل نشراتی اغیز لاندی نیسی.

***

یوتوک خطی قرآن عظیم الشان چی دسروزرو په اوبو کاروباندي شوي دي اوبوه امسا چي دارگ په خزاني کي ساتل کیده نن دموزیم اودملي آرشیف چارواکوته وسپارل شول.

دباختر آژانس دخبریال له مخي له یوي لاسي امسا سره جوخت یوتوک میناتوري شوي خطي قرآن عظیم الشان چي په ښکاره دامیر عبدالرحمن خان په دوري پوري اړه لري داطلاعاتو ، فرهنگ اوگرځندوي وزارت په وړاندیز د ارگ له خزاني څخه وایستل شول او دموزیم اوملي آرشیف چارواکو ته وسپارل شول.

داطلاعاتو، فرهنگ اوگرځندوي وزیر ډاکتر سید مخدوم رهین دموزیم اودملي آرشیف چارواکو ته ددغو دوتاریخي آثارو دسپارولو په وخت کي وویل دخطي قرآن عظیم الشان دغه نسخه چي په ډیره ظریفه اوښکلي بڼه میناتوري شوي ده اوسروزرو په اوبولیکل شوي ده له پخوا زمانو راهیسي دارگ په خزانه کي وو چي له بده مرغه دتهویي دسم سیستم دنشتوالي له امله له زیان سره مخامخ و .

دغه راز دلاس دامسا بڼه یوه میله چي ورباندي دجواهر له دانو سره د افغانستان دسروزرو دولتي نشان شته اوپه احتمالي ډول په تیروخت کي ددولتي تشریفاتو په وخت کي ورڅخه استفاده کیدله دامیرعبدالرحمن خان په زماني پوري اړه لري .

ملی راډیو تلویزیون

احمدزی

په نړۍ کې ټولې رسنۍ خو په خاص ډول راډیو تلویزیون ځانګړې ارزښت لري. په تېره بیا په داسې یو هیواد کې چې د ټولنې د سواد کچه ټیټه وي او خلک نشي کولای چې چاپي خپرونې ولولي نو په داسې حالت کې د راډیو، تلویزیون ونډه په اطلاعاتي، ټولنیز، روزنیز او فرهنګي برخو کې ډېره اوچته ده.

درنو لوستونکو په دې وروستیو کې د ملي راډیو تلویزیون په خپرونوکې ځینې نوښتونه په نشراتي خپرونو کې منځ ته راغلي چې په همدې هکله د آواز مجلې اداری د راډیو، تلویزیون د عمومي ریاست مرستیال محترم سید نادر احمدي سره مرکه تر سره کړې ده. نوموړي د راډیو، تلویزیون د ارزښت او داچې څه بدلون په نشراتي او تخنیکي برخو کې رامنځ ته شــــوی د لنډې مرکې په ترځ کې داسې څرګندونې وکړې:

په خواشینۍ سره د دوه نیمو لسیزو ټپل شویو جګړو په نتیجه کې مونږ هرڅه د لاسه ورکړل خاصتاً زمونږ کوچنیان او ځوان نسل د ښوونې او روزنې څخه بې برخې پاتې شوی او د پوهې او سواد کچه نور هم ټیټه شوه. نو د هیواد په داسې حالاتو کې د راډیو تلویزیون د خپرولو وظیفه ګنم چې په خپلو خپرونوکې ښوونیزو ، روزنیزو، ټولنیزو، معلوماتي او د ملي یوالي، د تاوتریخوالي د مینځه وړلو خپرونو ته ځانګړې پاملرنه وکړي او خپل ملي او ثقافتي ارزښتونه په نظر کې ونیسي. تاسو پوهیږي چې د اقتصادي محدودیتونو او بریښنا د نشتوالي له کبله د تلویزیون د خپرونو د لیدلو امکانات محدود دي نو په کار دي چې د تلویزیو په څنګ کې د راډیو خپرونو په واسطه د خلکو تنده ماته شي حقیقت دادی چې حالات بدل شویدي یو وخت د افغانستان د راډیو او تلویزیون خپرونې په هیواد کې یواځنې خپرونې وې ولې اوس د افغانستان د ملي راډیو تلویزیون تر څنګ ډېرې نورې شخصي راډیوګانې او تلویزیونونه خپرونې لري نو زیاته پاملرنه په کار ده چې د خلکو د غوښتنو سره خپرونې وړاندې شي. او کوښښ وشي چې خلک خپل آواز د راډیو په څپو کې واوري او د تلویزیون په څپو کې تصویر ووینې. که څه هم د تلویزیون او راډیو د خپرونو د کیفیت د ښه کولو په لار کې په مختلفو بعد ونو کې ډېرې ستونځې موجودې دی چې د دغه ټولو ستونزو روښانه کول د دې لیکنې د حوصلې څخه د باندې دي. ولې دا د ویلو وړ بولم چې د تغیراتو په هکله هڅې روانې دی او ځنې لاسته راوړنې هم لرو. د مثال په توګه اطلاعاتو په برخه کې باید ووایم چې اوس مونږ نه یواځې د باختر اژانس څخه خبرونه تر لاسه کوو بلکه زمونږ د خبرونو زیاته برخه په مرکز او ولایاتو کې زمونږ د راپورترانو لخوا را

پرمختګ په لور

دملی راديو تلويزيون دلوی رياست مرستيال ښاغلی سيد نادر (احمدی)

توليږي اوپه مستند ډول د راډيو او تلويزيون له لاري خپريږي . ددي هڅه روانه ده چي پدی برخه کی زياتي لاسته راوړني وشی همدارنګه د څه مودی څخه را پدی خوا دا هڅه او هاند ده چي د دويچه ويلي په مرسته باندنيو تلويزيوني خبرونو خپرونه د افغانستان د ملي تلويزيون د څپی له لاری خپره شی چي د يوه ورکشاپ د تعقيب په نتيجه کي چي راډيو دويچه ويلي له خوا جوړ شويدی زمونږ ژورنالستانو وکولاي شول چي د نړی د هينداری تر نامه لاندی په دري او پښتو ژبو په اونۍ کي دولس دقيقو د پاره خپرونه خپره کړي. همدارنګه د ملي تلويزيون د استديوګانو بيا رغاونی پروژی د (۲۳) دروينبت زره امريکايي دالرو په لګښت چي د هغي مالي وجه د آلمان تخنيکي همکاريو د G.T.Z. ټولني لخوا تمويليږي چي همدا اوس د هغي چاري په سلو کي اتيا پر مخ تللي دي. د ياد ولو وړ ده چي په نوموړو استديوګانوکی له بيا جوړونو وروسته بيلا بيلي خپرونی لکه :

اسلامي ښووني، آشپزي، ورزش، ماشوم او ځينی نوری تفريحی خپرونی په هغو کي چمتو او خپری شي. د ولاياتو د راډيو تلويزيون په برخه کي بايد ووايم چي د يو نيم کال څخه را پدي خوا د افغانستان د ملي راډيو تلويزيون خپروني د ستلايت د لاري په ټول هيواد کي د اوريدلو او ليدلو وړدي. چي البته دغه زمينه د هندوستان دوست هيواد له خوا برابره شويده، ولايات برسيره پر محلي خپرونو ملي راديو تلويزيون خپروني هم خپروي. هغه ولايات چي د اخيستلو دستګاه نلري، د هندوستان دوست هيواد په دي برخه کی رسمي ژمنی لري چي په پر لپسي ډول د هيواد په اکثر ولاياتو کي د اخستلو او ليږدولو دستګاه جوړي کړي د راديو تلويزيون رهبري هڅه کوی چي په ټولو ولاياتو کي دمحلي راديو تلويزيون د خپروني همدارنګه د ملي راديو تلويزيون د ليږدولو او ثبتولو امکانات برابر کړي.

احیای ارکستر موسیقی رادیو تلویزیون ملی

صائم احمدی

وطن آزاد کشتی جاویدان باش
زجور روزگاران در امان باش
میـــان کشوران ظلم پرور
برای صلح خواهی قهرمان باش

آری خواننده گرانقدر ابیات فوق مطلع اولین کورس یست که توسط هنرمندان و نوازنده گان ارکستر موسیقی رادیو تلویزیون ملی افغانستان که جدیداً به فعالیت هنری خود آغاز نموده و اولین برنامه آن بتاریخ ۱۳۸٤/۱۱/۱۰ در تالار رادیو افغانستان اجرا و ثبت نوار گردید. این ارکستر بنا بر تشویق و ابتکار ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان و استادان محترم پوهنحی هنرها و لیسه مسلکی موزیک ایجاد گردیده که رهبری آنرا محمد حیدر(اعظمی) استاد موسیقی پوهنحی هنرها ولیسه موزیک به عهده دارد موصوف در مورد ایجاد ارکستر چنین گفت:

چنانچه بر همگان مبرهن و هویداست مدت ها قبل، آن زمانیکه همه چیز پا برجا و رو براه بوذ رادیو افغانستان نیز ارکستربزرگ موسیقی داشت به رهبری مرحوم استاد سلیم(سرمست)، که این ارکستر دارای دو بخش یکی بخش(جاز) و دیگری بخش(محلی) بود که

محمد حیدر (اعظمی) رهبر ارکستر

بهترین و نابترین آهنگ های هنرمندان محبوب کشور چون مرحوم احمد ظاهر، ظاهرهویدا، استاداولمیر.... توسط استادان و نوازنده گان همان ارکستر کمپوز، اجرا و ثبت نوار گردیده که تا حال از کیفیت خاصی برخورداراست. با تاسف باید گفت نسبت شرایط ناگوارچند دهه اخیر ارکستر موسیقی رادیو افغانستان نیز هم مانند دیگر نهاد های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی از هم پاشید. بعداز برقراری صلح و امنیت، بازسازی در همه عرصه ها آغاز یافت ما استادان پوهنحی هنرها یا بهتر بگویم فارغین لیسه موزیک از مدت ها قبل در صدد آن بودیم تا ارکستر از هم پاشیده موسیقی را که یگانه آرزو و آرمان استادان گرانقدر ما بود دوباره احیا نمایم.

-- از ایجاد این ارکستر چه مدت زمانی سپری میشود و متشکل از چند نوازنده میباشد؟

-- کارارکستر متذکره را ما اولا به سطح لیسه موزیک در اواخر سرطان سال جاری به همکاری استادان پوهنحی هنرها و لیسه موزیک هر یک

ACKU

سرور(مهران)، کاظم(اعظمی)، بصیر(رامش)، همایون(هنر) وافضل با شاگردان لیسه موزیک آغاز نمودیم. و زمانیکه آقای نجیب روشن به حیث رئیس عمومی رادیو تلویزیون تقرر حاصل نمودند بعد از دیداراز لیسه موزیک و بخصوص از ارکستر نو بنیاد لیسه، ما را در راه ایجاد ارکستر موسیقی بی نهایت زیاد تشویق وهمکاری کردند و از ما رسماً دعوت به عمل آوردند تا ارکستر موسیقی رادیو افغانستان را دو باره احیا و ایجاد نمایم و باید یادآورشد که فعلا ارکستر ما دارای ٢٤ تن نوازنده میباشد که همه به سیستم نوتیشن موسیقی بلدیت کامل دارند و از جمله متعلمین و محصلین پوهنحی هنرها و لیسه موزیک میباشند بر علاوه ده تن از طبقه اناث نیز شامل گروپ آواز خوانی هستند که در اجرای کوریس ها با ما همکاری دارند.

ناگفته نباید گذاشت ما درنظر داریم در آینده نزدیک به کمک و همکاری آقای روشن ارکستر موسیقی رادیو را به یک ارکستر سمفونی تبدیل نمایم چون فعلا به کمبود سامان آلات موسیقي و نوازنده گانیکه به سیستم نوتیشن بلدیت داشته باشند مواجع هستیم و ما از استادان محترم و نوازنده گانیکه به سیستم نوتیش بلدیت دارند و در خارج از کشور بسر میبرند دعوت مینمایم تا به وطن عودت نموده دربه پا ایستاد شدن ارکسترموسیقی با ما

همکاری نمایند.

- آقای اعظمی افزود که:

-- هدف ازایجاد ارکستر بهبود وضع موسیقی و بلند بردن کیفیت موسیقی است چنانچه قبلا یادآور شدم ما به کمبود سامان آلات موسیقی مواجع هستیم بنآ ازمقامات ذیربط توقع داریم در حصه تهیه آلات موسیقی، وسایل تخنیکی و همچنان از نگاه مالی با ما همکاری جدی نمایند تا باشد در آینده نزدیک شاهد یک ارکستر بزرگ موسیقی باشیم در رادیو افغانستان هم مانند سال های قبل از هر نگاه غنی. چون فعلا اکثر آلات موسیقی که در اختیار داریم شخصی است و یک عده محدود آن مربوط لیسه موزیک میباشد.

له ښاغلي فاضل حازم سره ځانګړې مرکه

احمدزی

ښاغلی فاضل (حازم)

درنو لوستونکو !

پدی وروستیوکی دآلمان هیواد ددویچی ویلی تلویزیون دپښتو څانگی بااستعداده ، سابقه لرونکی اودښه غږ لرونکی ویاند دیورسمی سفر په ترڅ کی کابل ته راغلی دی . دغه ویاند محمد فاضل حازم دی .

دښاغلی حازم سره مودافغانستان دملی تلویزیون په استدیوکی ولیدل او دهغه سره مودیوی مرکی په ترڅ کی دده دسفر دموخی په هکله ورنه وپوښتل ؟

نوموړی په ورین تندی زمونږ پو ښتنو ته ځواب راکړ اوداسی څرگندونی ئی وکړی :

لومړی زه خپل سلامونه اونیکی هیلی خپلوهیواد وا لوته وړاندی کوم .

باید وویل شی چی زمونږ موخه ددغه سفرڅخه دهغه کورس څخه لیدنه ده چی څه موده مخکی ددوبچی ویلی تلویزیون لخوا دملی رادیو تلویزیون دژورنالیستانو لپاره دایر شوی وواوهمداراز ژورنالیستانو ته دنوی ژورنالیزم په ښه دښه خبر اورپوټ جوړل اوداچی ویاند څرنگه کلمات تلفظ کړی لارښونی دی چی په بین المللی معیار او میتود سره سمون اومطابقت ولری ځینی لار ښونی وکړو.

پوښتنه : هغه ټکی چی یو ویاند ئی په پام کی ونیسی پرته له دی چی کلمات په سمه توگه تلفظ کړی نورڅه هم باید په پامم کی ونیسی ؟

ځواب : په لومړی سرکی ویاند داسوچ وکړی چی څنگه دکمری په مقابل کی کینی اوڅنگه ځان نږدی لیدونکو سره

ACKU

احساس کړي .

چې ګڼي ليدونکو داسې احساس کړي چې وياند ددوی ترڅنګ ناست دی اوخبری کوی په صميميت اوپه موسکا سره خبرونه پيل کړی ، دغه ټکي دی چې وياند بايد ډير ورته پاملرنه ولري .

پوښتنه : داوسنی کورس داير يدلو په هکله څه نظر لری آيا کيدای شی هغه خبرونه اورپوتونه چې ددويچې ويلی تلويزيون څخه خپريږی په هماغه شان په کابل کی جوړ شی ؟

ځواب : افغانان ډيرښه استعدادونه لر ی خو داستعداد ونو په کار اچول اورا سپړل يوڅه سخت کاردی اووخت ته ضرورت لری نوکه چيری نوموړی ژورناليستان کوښښ وکړی او زيار وباسی چې په خپل کارکی نوښت ولری او دلنډ وخت څخه زياته ګټه واخلی نودشک پرته چې نوموړی .

ژورناليستان کولای شی په بين المللی سطحه خبرونه او ريپوتونه برابر او د نشرلپاره چمتو کړی.

پوښتنه : مهربانی وکړی دتحصيلاتو به هکله مويوڅه معلومات راکړی ؟

ځواب : اصلاً ما دساينس پوهنځی لوستی البته دورځی لخوا نو دشپی لخوا می دژورناليزم پوهنځی ولوست اوکله چې زه دآلمان هیواد ته لاړم نوهلته می ددريو کالو لپاره دژورناليزم کورس هم ولوست چې ماپه کورس کی ډيری تجربی اولاس ته راوړنی درلودی ، ماوکولای شول چې پدغه دری کلن کورس کی دژورناليزم برخه کی ډيرپه زړه پوری او دتجربی څخه ډک عملی کارونه ترسره کړم چې ډيرپه زړه پوری وو اوزه بی بدی برخه کی لازيات وهڅولوم .

پوښتنه : داسی کوم وخت پيښ شوی دی چې سملاسی اوپرته له تياری څخه خبرونه په تلويزيون کی ولولی ؟

ځواب : هوکی يوه ورځ چې محترم ابراهيم خيل بايد خبرونه لوستلی والی نوهغه ته ناروغی پيښه شوه اووئی نشو کولای چې خبرونه ولولی نوهماغمه ووچې خبرونه يې ماته راکړل اوماپرته له تياری څخه خبرونه ولو ستل آلمانی همکاران ډيرحيران شول اوکله چې خبرونه خپاره شول نو زماڅخه ئی له آماده ګی پرته ددغه شان ښه خبر دلو ستلو په هکله وپوښتل خوماهغوی ته وويل چې داراز دی چاته ئی نه وايم .

پوښتنه : تاسی دخپلی يوی ښی خاطری په هلکه يوڅه ووايی ؟

ځواب : خاطری خو زماډيری دی نوهغه خاطره چې ماته ډيره په زړه پوری ده هغه داده چې ورسته له ۱۴ کالو څخه زه پدی وتوانيدلم چې خپل هيواد ته راستون شوم شين آسمان وينم اودخپل هيواد دشنه آسمان په ليدوپسی خفه شوی وم اودهيواد هوا اوفضاڅخه می ساه واخيسته داډيره ماته په زړه پوری خاطره ده چي هيڅكله به مي هيره نشي .

پوښتنه : ښاغلي حازم كه تاسی مهربانی وکړی دخپل دکورنی ژوند په هلکه زمونږ ګرانو لوستونکو ته معلومات راکړی ؟

ځواب : ماواده کړی اودخپل ګډ ژوند څخه خوشحاله يم يوڅلور کلن زوی لرم چې نوم يې يرغل دی .

ACKU

21 8:56PM

تبصره رادیوئی چیست؟

شمس الدین(راد)

رادیو وسیله مهم اطلاعات همگانی و موثرترین وسیله اطلاع رسانی است که لازمه کار و عمل و سرعت انتقال پیام بوده و نقش آن در این راستا از تمام وسایل اطلا عات همگانی چشمگیرتر و بی رقیب است.

بنأ کار رادیو ژورنالیستان صرف اطلاع دادن و آشنا ساختن مردم به انکشافات و وقایع تازه داخلی و خارجی نبوده بلکه تشریح و توضیح این همه وقایع و رویدادها بحیث عامل مهم تشویق و ترغیب کننده برای شنوندگان، بینندگان و خوانندگان رسانه ها از اهمیت بسزائی برخوردار بوده و میباشد.

چون رادیو با صدا، آواز، الفاظ، کلمات و جملات سرو کار دارد در این حصه استعداد، لیاقت، ذکاوت، گوینده و نطاق و طرز افاده و سخن گفتن تجسیم و تمثیل توسط کلمات و الفاظ برای شنونده رادیو چه از طریق خبر، مصاحبه، راپورتاژ، مضمون وتبصره در راستای انتقال پیام درست از اساسات و لوازم ضروری میباشد. بدین اساس تبصره در رادیو عبارت از ابراز سریع ترین و بجاترین عکس العمل به مقابل حقایق ، رویداد ها و انکشافات تازه در حیات مردم و جامعه بوده و مقصد و غایه اصلی ارائه تفسیر و توجیه مستقیم و سریع واقعه مورد نظر میباشد.

تبصره از کلمه لاتین Commentary گرفته شده است که به معنای توضیح و تشریح بوده و در ژورنالیزم مدرن و عصری تبصره عبارت است از:- ابراز نظر بر توضیح حقایق مربوط بحیات سیاسی مردم. قدرت ، قوت و موثریت در انتخاب درست و مناسب حقایق و ارزیابی صحیح آن نهفته بوده که توام با خبر داغ روز نوشته میگردد. هدف و مقصد نهایی تبصره در این نکته نهفته است تا شنونده گان، بیننده گان و خواننده گان را متقاعد سازد که افکار و نظریاتیکه در برابر واقعه یا حادثه واقع شده ابراز گردیده حقیقت دارد، صحیح و درست است.

در روز گار ما دیگر این کافی نیست که ما وقوع یک واقعه را برای مردم اعلام میکنیم یا خبر بدهیم بلکه برای اینکه ما افکار عامه را در موضوع مورد نظر ویا حادثه واقع شده جلب کرده بتوانیم باید بزودترین فرصت آنرا توضیح و تشریح نمائیم بدین ترتیب تبصره رادیویی عبارت است از عکس العمل سریع بمقابل رویداد ها و حوادث مورد نظر توام با قرب زمان.

موضوع و عنوان یکی از خصوصیات و اصول اساسی تبصره رادیویی بوده وآن طوری باید انتخاب گردد که پاسخ به مشکلات حاد روز باشد و به مهمترین و آخرین و قایع وقف گردد و باعث تشویق و ترغیب و رهنمایی و تنویر اذهان عامه گردد.

استدلال و ارائه دلایل منطقی، درست وصحیح از جمله ممیزه خاص دیگر تبصره را تشکیل میدهد که مفسر باید روش خاص، معین و مشخص را در برابر یک حادثه یا رویداد اتخاذ کند و با بکار بردن مثالهای مختلف یا نقل و قول ها و روشنی افگندن به جوانب مختلف موضوع حقایق و حوادث را تشریح، تحلیل و تفسیر خود را قوت وغنا ببخشد هر قدرنیکه وی درین حصه موفق تر باشد به همان اندازه تبصره و تفسیر وی

ACKU

قانع کننده تر خواهد بود.

در تبصره رادیویی تکرار برخی تیز های اساسی نه تنها مجاز بلکه لازمی میباشد وهمچنان استفاده معقول از تکرار استدلال ساده و مستقیم و نتیجه گیری از آنها وسایل و عواملی اند که توسط آنها تبصره زنده تر جان دارتر و موثرتر تقدیم شنونده گان میگردد.

مفسر برای اینکه تبصره خویش را بصورت موثرتر برای شنونده گان عرضه کند باید سولات ذیل را جواب بگوید:

١- اواستدلال خود را به کی متوجه میسازد؟

٢- کدام مقصد و غایه را دنبال میکند؟

٣- کدام حقایق و دلایل را جهت حمایت و پشتیبانی ارائه میکند؟

٤- آیا کدام دعوت یا تقاضای جذباتی ضرور خواهد بود تا شنونده گان را بسوی موفقی بکشاند که تبصره خواسته شده؟

جواب به همه این سوالات تبصره مفسر را موفق از آب در می آورد.

مفسر باید به سلاست تبصره توجه جدی داشته و هیچ چیز را دست کم و بی مقدار نه پندارد و مقصد ومرام تبصره باید به آسانی احساس و فهمیده شود ودرانتخاب حقایق باید محتاط باشد و هر چیز را دوستانه و صمیمانه ابراز و مفسر باید دارای استعداد، ذکاوت، لیاقت ادبی و ژورنالستیکی باشد.

نا گفته نباید گذاشت که تبصره در تاریخ مطبوعات ژورنالیزم قدامت تاریخی داشته و تقریبا دو هزار سال قبل از امروز(ژول سزار) امپراتور روم واقعات و یاداشت های جنگی خویش را می نوشت و آنرا تبصره می پنداشت. اما تبصره بصورت یک ژانر علمی و اصولی در نیمه دوهم قرن ١٨ در انگلستان در ستون روزنامه های آن به ظهور رسیده و بعداً در قرن ١٩ در اورپا بصورت ژانر سیاسی راه یافت.

در کشور ما تبصره با نشر اولین جریده در سال ١٨٧٣ در جریده شمس النهار و در سال ١٩١١ در سراج الاخبار در مسایل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بمیان آمد.

تبصره دارای انواع و اقسام مختلف بوده برخی از آنها عبارتند از:- تبصره کوتاه، تبصره روز، تبصره هفته وار و از نگاه شکل هم چند نوع میباشد مانند تبصره اخباری، تحلیلی، تبلیغی و ادبی.

دانشمندان و علما، مفسرین و تبصره نویسان را بنام (عقاب های تیزبین) یاد مینمایند که حال و گذشته را در نظر گرفته وبا درک اوضاع و احوال گذار به آینده را مهیا میسازند.

درزمان کنونی تبصره را بحیث اسلحه مهم برای جنگ زبانی و لفظی نیز مورد استفاده قرار میدهند که درین حصه عفت کلام را نباید ازنظردور داشت.

تبصره رادیویی به سوالات چطور و چرا جواب داده و تبصره با سایر ژانر های مطبوعاتی چون مقاله، مراسله، راپورتاژ نیز مشابهت های دارد.

مثلا فرق تبصره و مقاله درین است که در مقاله اولا ، تحلیل ، تفکر و اندیشه مدنظر است در حالیکه در تبصره در قدم اول حقیقت مطرح بحث بوده و فکر واندیشه در قدم دوم قرار دارد. و بصورت عموم این ژانرها(تبصره و مقاله) را بنام ژانرهای (مفکوریی) نیز یاد مینمایند که تبصره دارای اهداف تاکتیکی و مقاله دارای اهداف استراتیژیکی بوده مقاله عام و تبصره محدود، خاص و متکی به خبر داغ روز میباشد. و به همین ترتیب در راپوتاژ روحیه تحلیلی بیشتر مطمح نظر بوده ودر تبصره تشریح و توضیح حقایق مورد نظر میباشد.

ودر فرجام میتوان گفت که ژانر تبصره در ذهنیت دادن و سازندگی آرا و عقاید عامه رول ارزنده داشته ودر سمت دهی افکار عامه و مردم نقش مهمی را ایفا میکند.

دوره دوم شماره دوم سرطان، اسد، سنبله ١٣٨۴ شماره مسلسل هفتم

آواز ستوري منگل:

ځان دی هیر کړی چی زه څوک یم؟

احمدزی

ستوري منگل

دهیواد دپښتوژبی بااستعداده، اودکال ۱۳۵۹ تکړه هنرمنده میرمن ستوری منگل دنن څخه څه دپاسه دري لسیزو مخکی خپله همکاري دراډیوافغانستان دتمثیل په برخه کي پیل کړه، نوموړی لکه د یوشمیر هیواد والو په څیر دهیواد څخه بهر کډوالي ته اړه شوی وه، اواوس دهالند هیواد څخه خپل ټاټوبي ته راستنه شوی ده، دآواز مجلي اداري هغی ته بلنه ورکړه ترڅو ددي هنري کړونو په هکله ورڅخه پوښتنی وشي، هیله مند یو چی تاسوته په زړه پوری وي

پوښتنه : که تاسی مهرباني وکړی دآواز مجلی لوستونکو ته ووایی چي دمهاجرت په ژوند کي مو هنري فعالیتونه درلودل اوکنه ؟

ځواب: خپل دمینی اوداخلاص څخه ډک سلامونه ټولو گرانو هیواد والو ته وړاندی کوم دتاسو نه ډیره مننه ، په هالند کی فرهنگي ټولنه شته چي یوشمیر فرهنگي افغانان په کی گډون لري ، دغه ټولنه هڅه کوي چی دسینما ، تیاتر ، تمثیل، په برخه کي ځیني هنري کارونه ترسره کړي .

دبیلگي په ټوگه زه داویلی شم چی دښاغلي شهسوار سنگروال دښه اود محتوا څخه ډکه حماسي تیاتري نمایشنامه دشمله په نامه ولیکلې چی زما په گډون نور وهمکار نو لکه احمد بهاند، ذبیح الله انیل ، علي سعد او نورو په گډون دغه نمایشنامه مو ننداري ته وړاندي کړه. همدارنگه د جهاني صاحب د ابلیس پندونه په نامه شعري منظومه ښکلی تیاتري نمایشنامه هم جوړه او ننداری ته وړاندی شوه، دهجرت په نامه هنري فلم چي عبدالواحد نظري یي کارگردان اوسناریویی لیکلی ده اوزه یی پرودیوسره وم اولنۍ رول مي هم په کي درلود.

پوښتنه : که ووایی چی څه لامل وه چي تاسو تمثیل هنر ته مخه کړه؟

ځواب: تشکر دستاستو دپوښتنې نه دتمثیل هنر سره مي ډیره مینه درلوده اوهنر د احساساتو ژباړونکی دی، دغو احساساتو زه وهڅولمه چي ډیری درامی دراډیو څخه واورم اوپه کال ۱۳۵۲ کي رادیوافغانستان سره مې همکاري اورسمي دنده می پیل کړه او دراډیو ډرامونو پروډیوسره هم وم .

پوښتنه : دتمثیل په برخه کي دستاسو استاد څوک وو؟

ځواب : کله چي راډیو سره می خپله همکاري دتمثیل په برخه کې پیل کړه خداي بخښلو استادانو لکه فضل محمد فضلي، عبدالمنان ملکري ، او جان محمد پلار دتمثیل په برخه کي ډیري ارزښمندي لارښووني راته کړی دي .

پوښتنه : تاسو په څو ډراموکي ونډه اخستی پدی هکله که څه معلومات راکړی ؟

ACKU

ځواب : ما په ډیرو راډیویي ډرامونو ، تمثیلي پارچو، تیاتري نمایشنامو اوفلمونوکي ونډه اخستې، یوه نمایشنامه کي چي دزنداني کور په نامه وه مامرکزي رول درلود، دغه نمایشنامه تیراژیدی ډرامه وه خوزه دومره په درامه کي خپل نقش کي ورداخله شوی وم چي کله درامه خلاصه شوه نو زما له سترګو اوښکي راتلي خلکو په چک چکو بدرګه کولم خولا هم اوښکی می له سترګو تویدی همدارنګه د وطن مور، سپینه ادي، میرانه، ویاړ چي تلویزیوني نمایشنامه یی وی. اودکجراه ، رابعه بلخي، سیاه

موی وجلالي،الماس سیاه اوهجرت په فلمونوکي مهم رول لوبولی دی .

پوښتنه : کوم رول یانقش کي ځان ډیرکامیابه احساسوی او دتاسود پام وړدی؟

ځواب: هغه رولونه می خوښیږي چي په هغه کی واقعیتونه اودټولنیې ژوند انځور په کی نغښتی وي اوپیام ولري که کمیډی وي اوکه تراژیدي .

پوښتنه : که تاسي مهرباني وکړي ووایي چي تراوسه پوري مو کومه هنري جایزه ترلاسه کړی ده که نه ؟

ځواب: په ۱۳۵۹ کال کی دکال هنرمنده شوم، اودسیاه موي وجلالي په فلم کی هنري جایزه راکړل شوه همدارنګه ډیرتقدیر لیکونه اوتحسین لیکونه هم راکړل شوي دي .

په بهرکی دژورنالیستا نو اوهنرمندانو اتحادیو دښایښته هنرمندی لقب اوداروپا ګدی جرګه کی دنازو انا دسرو زرو مډال راکړي شوي دئ .

پوښتنه : تاسو دتجربه لرونکی هنرمندی په توګه هغه کسانو لپاره چي تمثیل هنرته مخه کوي څه لارښونی کوی؟

ځواب : په لومړي سرکي استعداد ضرور دی ، خپل نقش دی ښه ولولی، ځان دی هیر کړي چي زه څوک یم، په نقش کي دي ځان حاکم کړي، تریوی اندازی پورې کافي سواد ولري.

پوښتنه : آیا په نږدي راتلونکي کی کوم فلم یا نمایش شته چي تاسو په هغه کي رول ولوبوی؟

ځواب : دمحترم سنګروال یوه نمایشنامه ده چي دقربان مور په نامه یادیږي اوبل یو فلم دئ چي تر اوسه ئې په سناریو باندی کار روان دئ .

ډیره مننه چي تاسو زمونږ سوالانوته ځواب ووایه.

له تاسی نه هم ډیره مننه چي ما سره مو مرکه ترسره کړه .

دراداری برنامه سینمایی چه میگذرد

صائم احمدی

در جنب دیگر ادارات و مدیریت های نشراتی رادیو تلویزیون ملی یکی هم اداری برنامه های سینمایی است که بر علاوه تهیه ونشر فلم های هنری وسریال ها از کشور های مختلف با تهیه برنامه های خوب و دیدنی چون ساعتی با شما و برنامه سینما در خدمت بیننده گان عزیز تلویزیون ملی افغانستان قرار دارد که جهت آشنایی بیشتر شما علاقمندان مجله آوازبا کار این اداره مصاحبه انجام داده ایم با میرعبدالعزیز(رووف) مدیر عمومی این اداره که در پاسخ پرسش ما چنین فرمودند

- فعالیت های سینمایی از همان آغاز نشرات تلویزیون به گونهء در سرکت نشرات جا داشت، اما بطور خاص در سال ۱۳۵۸ مدیریت برنامه های سینمایی در چوکات ریاست نشرات تلویزیون در جمع سایر مدیریت های عمومی ایجاد شد که این اداره با کارمندان موجود خود مکلفیت دارد تا سریال ها و فلم های هنری آموزنده و پر محتوای کشور های مختلف جهان را انتخاب و با امکانات موجود اولا آنرا به لسان های ملی ترجمه بعدا نریشن و مطابق پلان نشراتی در روزها و شب های معینه طور نورمال و در جشن ها و اعیاد به قسم فستیوال ها بدست نشر بسپارد. همچنان تهیه فلم های آموزنده برای نوجوانان، تهیه فلم های کارتونی جز وظایف این اداره میباشد. که تهیه فلم ها، بزبانهای دری و پشتو را منگل رحیمی و شازیه حارث و سریال های دری و پشتو را ماریا جان و مزارالحق بهرامی به عهده دارند.

:

باید خاطر نشان ساخت برعلاوه انجام وظایف محوله که فوقا تذکار یافت این مدیریت تولید و تهیه دو برنامه عمده و قابل ملاحظه دیگری چون ساعتی با شما و برنامه سینما را نیز بطور فوق العاده و سوا از مکلفیت های وظیفوی انجام میدهد که بیننده گان محترم با این برنامه ها آشنا هستند، دایرکتری برنامه ساعتی با شما را احمد شفیق مهمند و پردیوسری آنرا مزارالحق و به همین ترتیب دایرکتری برنامه سینما را سیدآقا و پردیوسر آنرا شاپور عهده دار میباشند.

-- مواد نشراتی تانرا(فلم، سریال وفلم های کارتونی) از کدام منابع بدست میاورید؟

-- منبعی که ما بطور اخص ودایمی از آنجا مواد نشراتی خویش را دستیاب نموده بعد از ترجمه و نریشن آنرا به نشر برسانیم وجود ندارد. بعضا سریالها وفلم های خارجی را از سفارت خانه ها دستیاب می کنیم، اما فلم های داخلی را ازریاست محترم افغانفلم، مدیریت عمومی فلمهای مستند ریاست نشرات تلویزیون و

ACKU

شویم و آنرا عملی نمایم. متاسفانه همین اکنون به نسبت پائین بودن حق الزحمه دوبله و مشکل نبودن استدیو مشخص برای دوبلاژ فلم و سریال ها آنقدرها متصور نیست با آنهم ما کوشش خواهیم کرد تا بتوانیم فلم ها وسریال ها را بگونه بهتر و با دوبلاژ برای آنها ارائه نمایم.

-- در اجرای امور محوله از لحاظ تخنیکی، نشراتی و تهیه مواد نشراتی به مشکلاتی مواجه هستید یا خیر؟

-- در پاسخ پرسش تان باید گفت از لحاظ تخنیکی در قسمت(نریشن) فلم ها به کدام مشکلی مواجه نیستم بلکه ریاست محترم تخنیکی تلویزیون در مجموع با ما همکار هستند که از همکاری های همیشگی شان از این طریق ابراز سپاس مینمایم اما در قسمت دستیاب نمودن فلم، سریالها و ترجمه آن به زبانهای ملی مشکلاتی داریم که آن عبارت از عدم پرداخت حق الزحمه برای مترجمین و نریشن خوان ها میباشد .

هر چند در این اواخر لایحه حق الزحمه ها پاس و مطابق آن در آینده برای مترجمین و نریشن خوانها ممکن حق الزحمه پرداخته شود مگر طوریکه لایحه حق الزحمه ملاحظه میگردد رقمی که برای مترجمین تثبت گردیده به هیچ صورت قناعت همکاران مترجم و ناریشن خوان ها را فراهم ساخته نمی تواند و هیچ کس حاضر به ترجمه فلم وسریال نخواهد شد چون یک رقم بسیار ناچیز و کم است.

بطور مثال: حق الزحمه مترجم فی صفحه طور اوسط ۳۰ افغانی است که این رقم برای مترجمی که چندین روز وشب را جهت ترجمه سریال و یا فلمی صرف میکند خیلی اندک ونا چیز است به همین منوال از نریشن خوانها، بنآ امید واریم مقامات ذیصلاح در زمینه توجه نمایند تا بتوانیم با ارائه فلم و سریال های دوبله شده بزبان های ملی رضایت خاطر بیننده های گرامی را فراهم سازیم.

بعضی موسسات هنری وفرهنگی آزاد کارکردهای خود را غرض نشر از طریق تلویزیون ملی به ما مساعدت مینمایند همچنان یک تعداد فلم های هنری را از بازار دستیاب می نمایم.

در باره تهیه مواد برنامه های سینما و ساعتی با شما باید گفت، برنامه سینما طوریکه از نامش پیداست ویژه فعالیت های جهان سینما بوده هرگونه اکتشافات وفعالیت های سینمایی را چه در داخل ویا خارج از کشور صورت میگیرد از گوشه وکنار یااز طریق چینل های بین اللملی جمع آوری نموده هر پانزده روز بعد نشرمینمایم که این برنامه مشوق خوبی برای هنر دوستان سینما در کشور بوده کارکردهای کارگردانان را با مصاحبه های شان بدست نشر می سپارد تا باشد هنر سینما، همانند سینما کشورهای پیشرفته جهان در کشورما نیزرشد و ترقی نماید به همین ترتیب برنامه ساعتی با شما که جنبه عمومی داشته اختراعات علمی، فعالیت های هنری، اقتصادی، اجتماعی همه وهمه را در این برنامه جاداده و پیشکش بیننده گان می نمایم وباید یاد آورشد نظر به نامه های ارسالی و تماس های تیلفونی هموطنان عزیزاین برنامه یکی از جمله پر تماشاچی ترین برنامه هایی تلویزیون ملی میباشد.

-- آیا در نظردارید سریال ها و فلم های هنری را به طور دوبله شده به نشر بسپارید؟

-- دوبله نمودن فلم و سریال ها و ارائه آن برای بیننده گان گرامی تلویزیون ملی کاریست در خور قدر و ارج گذاری به بیننده گان اگر ما به این کار موفق

ACKU

ملاوستنی

سهراب دیدار لیکنه

له کومې ورځې چې زموږ ټولې ته ورکړل شوی ونوعجیبه حالت یې در لود. له چاسره به یې ډیری خبری نه کولې او که چابه تری پوښتنه وکړه یوازی لنډ ځواب به یې ورکاوه، نوربه یې هیڅ نه ویل : زیات وخت به دخپل جزوتام په ساحه کی گرزیده اوهغه هم یوازی اودکوم شي په باره کې به یې فکر کاوه.

دده په باره کی له هرچاسره پوښتنې وې چابه ویل چې په کور پسیځپه دی ، چابه ویل چې لیونی غوندی دی اوځینو به ویل چې غیر اجتماعی لوی شویدی اوله همځولو لیری ساتل شوی دی ځکه ځویوازی خوښ وي او له چاسره یې طبعیت نه لگیږي . هرڅه چې وخو یونمونه سرتیری و.

دهغه عادت وچې سهار به دوخته پاڅیده له لمانځه وروسته به یې دریشی کوله خو ددریشی په اغوستلو کی به یې ډیروخت تیراوه اوفکر به یې کاوه. داسی ښکاریده لکه چې څه شی وریادیږی . ملا ستنی ته به یې په ځیر ځیر وکتل بیابه یې ورو شانته لاس ورووړ، راوا به یې خیست ښکل به یې کړ اوبیابه یې ترملاکلک وتاړه دایوه ورځ نه وه چې یوه ورځ وه ، دایی عادت وچې هر سهار به یې ښکلاوه او بیا به یې ترملاکلک وتاړه هسی خود هغه په باره کی له هر چاسره پوښتنې وی خود ملاوستني ښکلول په کې لایوه بله پوښتنه وه .

یوماسخوتن چاتری وپوښتنل :

دملاوستنی ولی ښکلوی؟

نوده ورته په ځواب کې وویل :

- کمربند ؟

- هاکمربند .

- پوهیږې ماته په ټوله دریشي کې داملا وستنی گران دی ځکه یې ښکلوم چې ....

ده به لانور څه هم ویل که چیری افسر دژمې په دی ستخه یخنی کې له خپلی خونی په بخاری کی دیو لرگي داچولو له پاره غږ نه وای ورکړی پدی ډول دملاوستني دښکلولو کیسه اورازنیمگړی اوهمداسی پاتی شو.

سمدلاسه پورته شوله ځان سره یی وویل :

خدای نه جارشم یولرگی اچول ورته تکلیف ښکاری .

هغه به دوزگارتیا په وخت کی کتاب، کتابچه اوقلم راواخیستل . اوس یی لږ لږ سواد زده کړی و، لږلږ یی لیکلي اولوستلی شول . تل به یی له نورو باسواده ملگرو پوښتنه کوله هغه به ویل :

ځکه زیار باسم چې په خپلو گوتو دوستانو ته څه ولیکم اودبل چا له احتیاج نه خلاص شم .

کله کله به یی دیادښت کتابچه راواخیسته ځینی شیان به یی پکې لیکل :

خواوس ځوشبې ورځې شوی وی چې احمد نه دریشي کړی وه او نه یی خپل ملاوستنی ښکل کړي و هغه اوس یو ټپی شوی سرتیری وهغه یوازی ناروغه سرتیری ملگری اوډاکتران لیدل .

هغه چې لومړی ځل په ځان پوه شو. سترگی یی وغړولی دخپل وجود په زیاتو برخو یی دململ په سروشو وبنداژونو خپل ترل شوي ټپونه ولیدل په غاړه یی درروغتون جامی وی . دسیروم پایه یی ترڅنگ ولاړه وه اویو سرتیری دده لاس چې سیرم په کی تیریدل کلک نیولی و.

احمد چې لږ څه آرام شو اودپیژندلو حس یی په کارپیل وکړغوښتل یی چې دخپل ملاوستنی پوښتنه وکړي .

نوبی وویل :
- داکتر سایب!
خوهغه بیله دی چی خواب ورکړي وویل :
دشاپرتخته پریو څه مه خو څه خبری مه کوه اولاس مه ښوروه ...
هغه په روغتون کي پروت واو یوه مرکزي روغتون ته لیږل کیده خودروغتون آمر ویلی وو:
- هغه وخت یی لیږ دوم چي لږ وضعه یی څه باوري شي اوهوابه هم سمه شي اوکه نه ، په نیمایي لاره کي به پاتی شي له خپله لاسه به مویو تکړه سرتیری له لاسه ورکړی وي .
ملګری سرتیري اوافسران به یی پوښتنی ته راتلل دګلانو ګیډۍ او میوی به یی ورته راوړی اوهغه ته به یی ډاډ ګیر نه ورکوله :
چرت مه خرابوه موږ له ډاکتر نه پوښتنه کړی ده ټول ټپونه دی ښه کیږي . تیرکال څومره سخت ټپي وی اوبیا وروسته بیاهم ښه شوی اوداخل خو ...
ده به یوازی دومره ورته وویل : ښه به شم پروانه لري . خو هغه زما ملاوستنی ... نوربه غلی شوداسی معلومیده چي پوښتنه تری کوی . نو هغوی به ورته وویل :
نه ورکیږي هر څه له معتمد سره دي کله چی ښه شوي بیرته یی درکوي تا دی خدای جوړ کړي کمر بند ډیر دي .
ده به بیا وویل :
نه، آخپل ملاوستنی می .
نوربی څه ونه ویلی بیرته غلی شود ډاکتر خبره ورياد شوه.
پازوال (موظف نفر) به د درد دتسکین له پاره کله کله یوه پیچکاري ورته کوله نوبیا به یی لږ څه درد آرامه شو . یومازدیګر چي ایله یی سترګی ورغلی وی پرموښکي وړی ویو سرتیري دګلانو ګیډۍ ورته راوړه څنګ ته میزباندی یي کیښوده اوبیا ورته خیر شو ښکل یی کړه ، ده ورته سترګی راپورته ګوری چی یوسرتیری یی په مخکی ولاړ دی تری پوښتي :
څنګه یی ؟
په خواب کي وایی :
ښه یم .
هغه بیا سرور ښکته کړورته یی وویل :
ما پیژنی ؟
دپیژندو په کلیمه سره یوه هیبتناکه صحنه دبرښنا په څیردده په ذهن کي تیره شوه .ګوري چی دکلي دامنیت لپاره دیوي وظیفی لپاره تللی دی . یو سرتیری ټپی شوی دی او دښمن ته نږدی پروت دی . دجزتام قوماندان وایی :
څوک تیاردی چی یوټپي شوی سرتیری راوړی دښمن ته نږدی پروت دی .
- ترنورو دمخه احمد ګوته پورته کوي .
زه یی راوړم سایب .
دګولیوپه باران کی وروانیږي له جګړ پیز تکتیک نه په استفاده یی ځان ور ورساوه او هغه یی راپشاکړ دراتګ په وخت کی دغومبسی په څیرګولی راغله او په ورانه یی ولګیده خوخپل ټپي ملګری یی راورساوه دی خو په همدی روغتون کی بستر شواو هغه یی مرکزي روغتون ته ولیږه اوس یی ښه وپیژانده چي داخو هماغه سرتیری دی سر یی ورته وښوراوه :
پیژنم دی .
کله چی به دهغوی دروغتون ترڅنګ دسرتیرو دحاضری اوجم سي لپاره زنګ ووهل شو نوده ته به هغه شپه وریاده شوه چي دسهار روښنایی لاخوره شوی نه وه زنګ ووهل شو . ټول سرتیری دپخوانی خبرتیا له مخی په بیړه اومنظم ډول له خپلو چپرکټونو کښته شول . دجز وتام دقوماندان له خو اوسله اومهمات ورکړل شول چانټي یی ترشا کلکی کړی او پرتلی ترملا .

پاتی (۴۲) مخ

دوره دوم شماره سوم و چهارم سال ۱۳۸۴

در موسیقی سه نوع هنر باهم پیوند ناگسستنی دارد

احمدزی

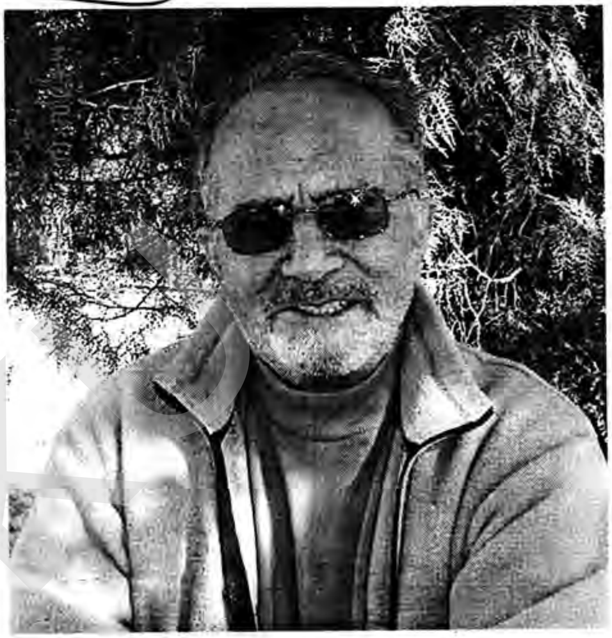

وطن از دوری من عار دارد

ز پیشـــم گله ها بسیار دارد

ولی هرگز نمی آورم به رویش

که غربت هم دلی افگار دارد

آری این دوبیتی را آقای حسین (ارمان) با خود زمزمه می کرد که دلی افگار از دیار غربت و دوری از دیار و یار دارد، با چشمان اشکبار میگوید:

بعد از چارده سال مهاجرت، کشور ویران و مردمان داغ دیده و زجر کشیده خویشرا دیدم.

آقای ارمان مدت پنجاه سال را به صفت آواز خوان آماتور کشور با آهنگ های دلنشین که از طریق رادیو تلویزیون کشور شنیده و دیده میشد دلهای ناخوش را شاد گردانید و در این راستا قامت رسای شان خمیده گشت. حسین (ارمان) در مورد آغازین روز های آواز خوانی خود چنین میگوید:

از دوران کودکی به آواز خوانی علاقه مفرط داشته آهنگ های هنرمندان را با زبان طفلانه خود زمزمه میکردم تا اینکه شامل مکتب و بعداً در تیاتری که بنام شهری ننداری یا ننداری بلدیه نام داشت آواز خوانی میکردم، طوریکه قبل از آماده ساختن، تنظیم و دیکور ستیژ تیاتر به همرای گروپ ارکستر که اشخاص مستعد چون استاد فرخ افندی، استاد ننگیالی، استاد سلیم سرمست، استاد نوشاد، یونس جان من و مرحوم ساربان را در حصه موزیک همرای می کرد آوازخوانی میکردیم.

-- چه زمانی همکاری تانرا با رادیو افغانستان آغاز نمودید؟

زمانی که محترم خیال مدیر موسیقی ریاست رادیو افغانستان شد از آوازخوانان آماتور دعوت به عمل آورد، تا آهنگ های را ثبت نوار رادیو نمایند. باید تذکر داد که اولین کنسرت که اشتراک کردم در روز افتتاح هوتل سپین زر کابل بود که به در خواست آقای ناشر مالک هوتل گروهی از هنرمندان چون خیال،

خلاند و میرمن پروین دعوت شدیم دراین کنسرت از طرف اعلیحضرت ظاهرشاه پادشاه سابق افغانستان که در این کنسرت جمع از اراکین بلند پایه دولتی نیز حضور داشتند بی نهایت تشویق شدیم، همان بود که اعلیحضرت پیشنهاد نمودند تا تعدادی از آواز خوانان به منظور تکمیل تحصیلات اکادمیک در مورد موسیقی خارج از کشور فرستاده شوند، وزیر اطلاعات وکلتور وقت اقای رشتیا بود . مرا به کشور یوگوسلاویا برای مدت ده سال فرستادند که در مورد آلات موسیقی و آواز خوانی تحصیلات عالی خویشرا تکمیل و به کشور باز گشت نمودم .

آقای ارمان افزود که در اوایل کمتر فامیل ها حاضربه این می شدند که اولادهایشانرا به لیسه موزیک شامل سازند و ما استادان بودیم که از خود آغاز کرده و بچه های خود را شامل این لیسه ساختیم. چون استاد نوشاد، استاد واله، محمد علی جازبند نواز مشهور به مارشال، استاد انورخان و استاد اکبر و استادان که فعلا نام های شان به خاطرم نیست.

باید یاد آورشد، یگانه آرزویم به ثمررسانیدن شاگردان لیسه موزیک بود که برآورده نشد. و دراثر جنگ های داخلی خانماسوز تحصیلات شان نا تکمیل ماند.

-- لطف نموده بگوید در این مدتی که در خارج از کشور بسر میبردید آیا فعالیت هنری در قسمت موسیقی وآوازخوانی داشتید یا خیر؟

-- بلی از سال ۱۹۹۹ بدین سو کنسرت های را اجرا کردم و اولین کنسرت را در شهر ژینو براه انداختم از استاد مهوش ومحترم ملنگ دعوت کردم تا کنسرت را یکجا اجرا کنیم و استاد ملنگ واقعاً در بخش نواختن زیر بغلی نابغه بود با وجودیکه سرطان شش داشتند اما برای چندین ساعت متواتر نواختند بدون هیچگونه احساس خستگی تقریباً دو صد کنسرت را دراروپا، امریکا، استرلیا ودر شهرهای مختلف اجرا کردیم.

-- در حصه آموختاندن آلات موسیقی آیا کارهای انجام داده اید؟

-- در مورد آلات اصیل موسیقی کشور باید گفت که همراه با پسرم خالد(ارمان) کورسهای را بخاطر فرا گرفتن آلات موسیقی مانند: تنبور، دلربا، ورباب را در کشورهای مختلف چون: یونان، اطریش وسویس براه انداختم که تعدادی زیاد از علاقمندان آلات موسیقی برای آموختن می آیند. و به کمترین وقت زیادترین طرزهای نواختن آلات متذکره را یاد گرفتند.

-- در مورد آنعده از کسانیکه تازه به موسیقی رو می آورند چه گفتنی دارید؟

-- موسیقی از جمله هنر های ظریف است که روح و روان را نوازش، دل و جان را پرورش می دهید. این هنر نه تنها بر انسانها بلکه برای حیوانات، پرنده گان و خزنده گان نیز موثر واقع گردیده آنها را به شور وهیجان می آورد. بناً باید گفته شود به آنعده از کسانیکه تازه به مویسقی رو می آورند باید متوجه باشند که در موسیقی سه هنر واقعا با هم پیوند نا گسستنی دارد که عبارت از شعر، کمپوزو آواز خوب وگیرا میباشد و هر گاه از این سه جز یکی آن ناهمگون باشد هنر موسیقی نارساست که باید در انتخاب این سه هنرتوجه جدی خویش را مبذول دارند. ثانیاً آرزو دارم لیسه موزیک دوباره به شکل سابق آن احیا گودد و تدریس آلات موسیقی وطرز خواندن آهنگ با الفبای موسیقی آموختانده شود تا شاگردان این لیسه به صورت مسلکی از مکتب فارغ گردند. موسیقی را نمیتوان به یک روز فرا گرفت، یک کتاب را میتوان در یک روز خواند اما در آموختن موسیقی سالها در کار است تا فرا گرفته شود.

-- بعنوان اخیرین سوال چند پارچه آهنگ در آرشیف رادیو تلویزیون دارید؟

-- در حدود ۱۵۰ آهنگ در رادیو و ۲۸ آهنگ درتلویزیون ثبت نمودم.

گنجینه ادب

امام صادق(ع) ومنجم

حضرت صادق(ع) فرمود:- قرار بود، قطعه زمینی بین من ومردی تقسیم شود، آن مرد از علم نجوم اطلاعی داشت، کار تقسیم را به تاخیر می انداخت تا ساعتی را انتخاب کند وبا اعتقاد خویش آن ساعت برای او خوب وبرای من بد باشد و از او سود ببرد ومن ضرر، بالاخره ساعتی را که مورد نظرش بود، پیدا کرد و زمین را تقسیم نمودیم، اتفاقاً این کار به نفع من تمام شد. منجم از شدت نا راحتی دست خود را برهم زد و گفت:- من هرگز ساعتی مانند این ندیده بودم.

پرسیدم: مگر چه شده؟

جواب داد، من به زحمت ساعتی را پیدا کردم که کار به نفع من تمام شود. اکنون میبینم برعکس قسمت بهتر نصیب شما شد!

امام فرمود:- باو گفتم : میخواهی حدیثی برای تونقل کنم که از پدرم شنیده ام؟

گفت:- آری.

گفتم:- پیغمبر اکرم (ص) فرمود هر کس مایل است نحوست روز را ازاو بر گرداند. صبحگاهی چیزی صدقه بدهد وهر که میخواهد که از نحوست شب در امان باشد اول شب صدقه بدهد:

وسپس به منجم گفتم :- من امروز کار خود را با صدقه شروع کردم ونفع بردم، اگر صدقه میدادی آ ن صدقه بهتراز علوم نجوم بود!

****

از بدیهه گوئی اندیشمندان

ظریفی با عربی همراه شد، در بین راه از مرد عرب پرسید: نامت چیست؟

عرب گفت: باران.

ظریف پرسید :کینه ات چیست؟

گفت:- پدر باران .

پرسید:- پدرت چه نام دارد؟

گفت:- آب باران.

پرسید:- کینه او چیست؟

گفت:- پدر آب باران.

ظریف پرسید:- نام مادرت چیست؟

گفت:- ابر.

پرسید:- کینه او چیست؟

گفت:- مادر دریا.

مرد ظریف گفت:- ای مرد برای خدا لحظه ای صبرکن تا قایق پیدا کنم و گرنه در همراهی با تو غرق خواهم شد.

گفته های بزرگان

۱. به امید فکر و کوشش خود باشیم نه به انتظار بخت و طالع.
۲. فقریکه از تنبلی یا اسراف باشد گناه است.
۳. گنجینه دانش را به هر قیمت که بخرید ارزان است.
٤. بهترین داروی غم و تشویش تصمیم گرفتن و عمل کردن است.
٥. وحشت تنهایی وقتی است که کسی را دوست نداشته باشیم.
٦. اگر میخواهید بدانید چه اندازه عقل،دانش وتجربه دارید ببینید چه اندازه از زندگی برخوردارید.

ACKU

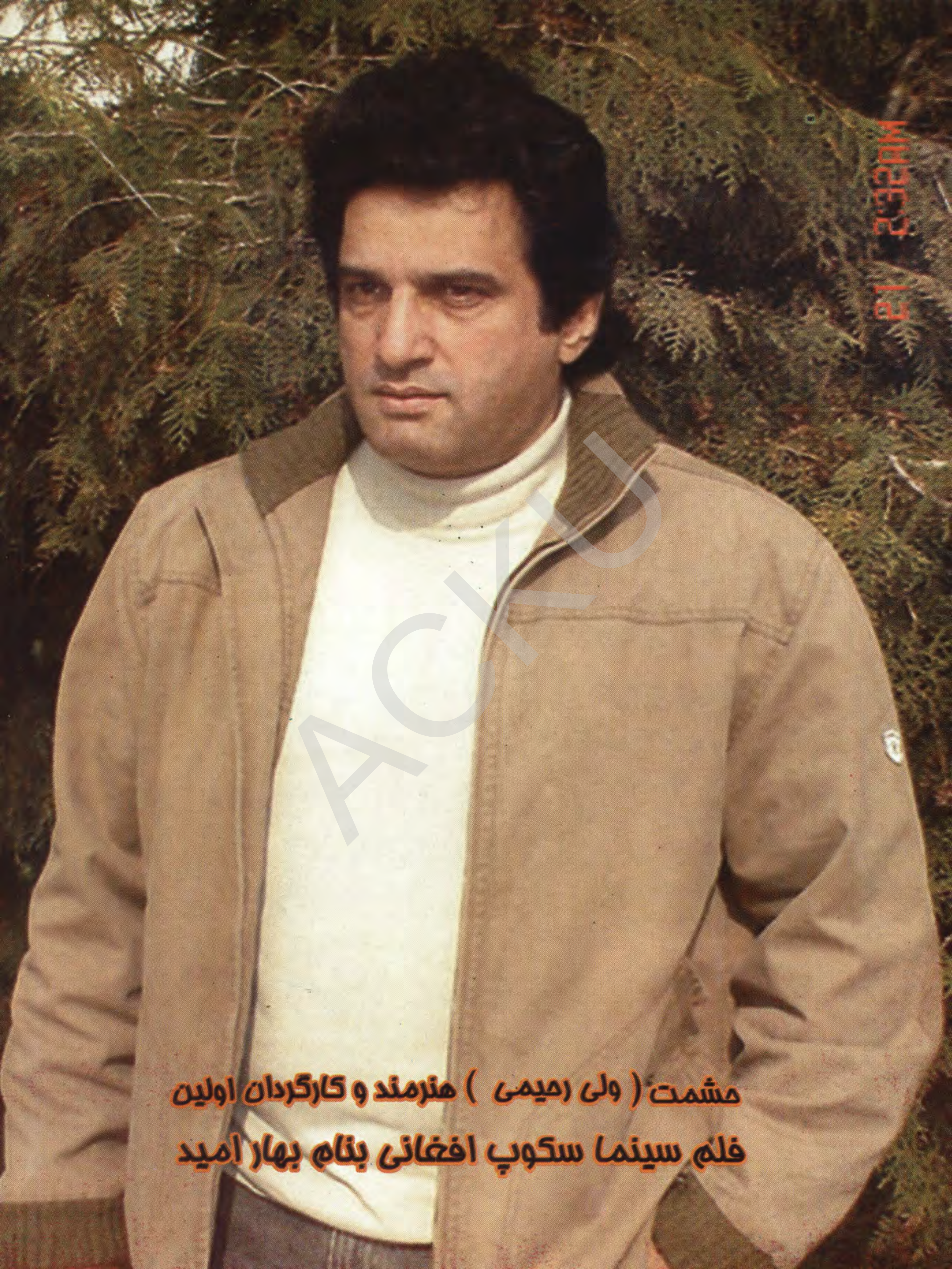

حشمت (ولی رحیمی) هنرمند و کارگردان اولین
فلم سینما سکوپ افغانی بنام بهار امید

ACKU

آواز
البوم هنری
شهنا
نغمه
الفت آهنگ
محمد ضمیر قریشی
کوینده رادیو تلویزیون
زلمی نوری ممثل
رادیوتلویزیون
عظیم نوربخش
کوینده رادیو تلویزیون
حفیظ وصال
حاجی محمدکامران

خانم پرستو
تهیه کننده فهیمه (رویان)

گهری از قلزم ادب

آلایش زمانه

به دل اســــیرشبان غمم ترانه بخوان
تو روشان سپیده فراز خـــانه بخوان
به من حکایت پایان هر چه مـــاتم را
سرود سر ده وبا شعر شـــادیانه بخوان
دلم گرفت ز شام سیــــاه غربت ودرد
به من زصبح امـــید وز آشیانه بخوان
دو چشم عاشق و بیتاب ســـرد پنجره را
گشوده ســـوی افق های بیکرانه بخوان
گلی نه اســـت در این باغ تب گرفته دل
تو از تلاوت باران واز جـــوانه بخوان
نگاه منتـــظرجـــاده تا که دیده رهت
قدم قدم تو از این دیده صد فسانه بخوان
فضای شعر مرا از فصول سرد وخموش
به انتـــهاید بهاران بیکرانه بخوان
عطش گرفت رســـا قامت درخت امـید
الهه تو زابر کرم به لانه بخوان
دل مرا که زنسلِ نجیب مهر و وفا ســت
به هر نفس زتو گفتم بدین بهانه بخوان
دلم گرفـــــت ز آلایش زمانه((عفیف))
به من ز پاکی وصدق خودت ترانه بخوان

عفیفه((ساکب))

نسترن

تاج محمد یاری

نسترن دګل په سپینو
وېښتو
او دلمانځول دزړه په تورو
داغو
دمجنون ولی په ببرو
څنو
دتغافل غشی نورمه اوروه
دپتی ښکاره نښی ښکاری

سلام ای عشق

سلام ای عشق،ای سوزنده اخگر
سلام ای خوبی وای آفت سر
سلام ای خانه ویران دل من
سلام ای تکیه گاه کامل من
ز احوالم تو جویا کی شوی کی
ز تو آبادی و ویرانی من
زتو هوشیاری و حیرانی من
تو دریایی ومن ماهی کوچک
گهی باتو یقینم، لحظه شک
گهی با تو خوشم،گاهی زتو تیر
گهی محتاج دستانت گهی سیر
گهی فریاد سبزی دنیایم به چشمت
گهی فریاد میدارم ز خشمت
الا ای عشق من پرواز خواهم
پر روح بزرگم باز خواهم
تو با من باش، با من جاویدانه
که با تو میشوم شعر ترانه
که با تو میرسم تا خلوت یار
که با تو میشوم آیینه بازار
بیا و خویشرا در من تو بنگر
مرا با خویش تا دنیای خود بر
(خالده تحسین)

بوی زلف

همین جا کنم رام دلدار خود را
به محشر چرا افگنم کار خود را؟
مگر بوی زلفی گذر کرده بردل؟
که آشفته می بینم اطوار خود را
ز دوش افگنم بار خود، گر زمستی
تو بر.دوش من افگنی بار خود را
دلت گر زخارا بود ور زآهن
محبت کند عاقبت کار خود را
زما بلبلان نغمه رنگین نخیزد
به خون تا نشوئیم منقار خود را
به صیاد از جانب من بگویید
به یاد آر گاهی گرفتار خود را
چه پرسی ز بی دردی اوکه هرگز
نمی پرسد آن شوخ، بیمار خود را
چو"واقف" اگر راه صحرا نگیرم
چه سازم دل خانه بیزار خود را
(نورا لعین واقف لاهوری)

بن

بباد لونگودښایست په بڼ کی
دپیغلتوب تنکی گلان
دخزان مټروکو
اود وختونو دواورینو توپانو له لاسه
دشپو لمنه کی څولی څولی راوغورځیدل
بیادلونگو دښایست په بڼ کی
دتوری شپی استازی
دپیغلو هیلو دسپوږ می سپین مړوند ونه
دمابنام په زنځیر
کلک تړلی
اود وریځو شیطان
لادسپوږمی دزړه له وینونه
غړ پونه کوی . افضل شیرزاد

ACKU

محبوبی

ماچی منلی نه وای مینه ســـــتاپخوامحبوبی !

اوس به اخته نه وای غمو کی ددنـــــیا محبوبی !

داسرگردان اودځوانی عمر څه حال کی تیر شو

لکه ماشوم عمرتول دیار په خـــــیال تیرشو

داناامید ژوند می تول په څه جنجال کی تیر شو

یوه لحظه وه لکه برق چی ســـتاوصال کی تیر شو

بیاد لحظی په تمه ناســـــت یم ترعقب محبوبی !

اوس به اخته نه وای غمو کی ددنیـــــا محبوبی !

دزړه کتری می درته درکړی ته ونه پوهیـــــدی

ستادجفا درانه پنډونه می په سرکړه ته ونه پوهیدی

دسر نزرونه می هم ورکړه ته ونه پوهیـــــدی

څوچی ژوندی یم مامــــــنلی ستاجفا محبوبی

محمد طاهر (رحیمی)

سایه های اشک

در سایه های اشک تو، تصویر میشوم

با واژه های شعرتو، تحریر میشوم

در حسرت نگاه جوان دو چشم تو

من قطره قطره می چکم و پیر میشوم

در شوره زار یاد تو تا مینهم قدم

در بند شور بختی خود گیر میشوم

ای مایه، سعادت و ای پرتو امید

با خواب های شاد تو تعبیر میشوم

لبخند دیده ات ز نگاهم اثر گرفت

به گریه هات بگو که چه تاثیر میشوم

سینه پر درد

پر افشان شـــــد بهار عمر برگ زرد را مانم

ز طبع افــــــسردگی بالید بزم سرد را مانم

چه حسرت ها که از شـــــور نهانم برنمیاید

نیســـتان فغـــــانم سینه پـر درد را مانم

چون آن طفلی که از آغوش راحت دور میگردد

جدا از خاک کویـــــش اشک غم پرورد را مانم

بهر پهلو که آیم پیکرم نقـــــــشی دیگر گیرد

بروی تخته آفاق طاس نــــــــرد را مانم

بدون جـــــاه نتوان زلـــت بار طمع بردن

قناعت دستــــــــگاهم ابروی مرد را مانم

چو شمعم نیست سامان دگر جز خود گدازی ها

(اسیر) عشـــــــقم اشک گرم و آه سرد را مانم

ACKU

موج موسیقی خارجی جانشین موسیقی اصیل افغانی شده

موسیقی افغانی به بازسازی ضرورت دارد !

موسیقی غذای روح است، همانگونه که غذا وجود انسان را نیرو وتوانایی می بخشد، موسیقی نیز خستگی وکسالت روحی را می زداید، بنابر آن شنیدن روح پرور و شادی آفرین موسیقی به مثابه مهمترین ضرورت و وسیله تفریح وآرامش روح، روز تا روز کسب اهمیت می کند، هرگاه تاریخچه کهن موسیقی و پیدایش آن را به کاووش بگیریم قدامت آن به زمانه های بسیار دور از امروز می رسد. وموسیقی با خلقت بشر توام بوده، منتها به شکل ابتدایی، البته به مرورزمان تحول و دیگر گونی های حیرت آور در علم موسیقی پدید آمده و هر جامعه به اقتضای ثقافت و کلتور خویش موسیقی را انکشاف بخشیده اند، موسیقی مانند سایر هنرهای زیبا تابع شرایط زمان بوده و مطابق خواست و پذیرش هر عصر و زمان سیر تکامل خود را پیموده است.

هنر موسیقی در دوره تیموریان رونق و رواجی تمام یافت بطوریکه عالمی عارف مانند مولانا عبدالرحمن جامی کتابی در باره اصول و قواعد موسیقی و کیفیت الحان و نغمه های تصنیف نمود وهمچنان در اشعارش اشارت و کنایاتی که حاکی از معرفت آن دانشمند بزرگ باین فن بوده است، دیده می شود. هم چنان بزرگ مردان ادب دری و موسیقی دانان توانایی که درهردو هنر (شعروموسیقی) واقعاً به مقام استادی رسیده اند. چون رودکی و امیرخسروبلخی که هم در سخنوری مقام والای داشته اند و هم در موسیقی . باید متذکر شد که اخیراً محترم وهاب مددی آواز خوان محبوب کشور در مورد موسیقی اصیل افغانستان کتابی را از حکایات و خاطرات آواز خوانان و نوازندگان کشور به تحریر در آورده و به طبع رسانیده. و اما شخص مستعد و کار فهم که به شکل اکادمیک تحقیقات خود را در مورد موسیقی انجام داده محترم ناصر سرمست میباشد که دکتورای خود را از پوهنتون استرالیا کسب نموده اند، کتابی مذکور دارایی ده فصل بوده وبه زبان انگلیسی به چاپ رسانیده اند که واقعا تحسین آمیز است.

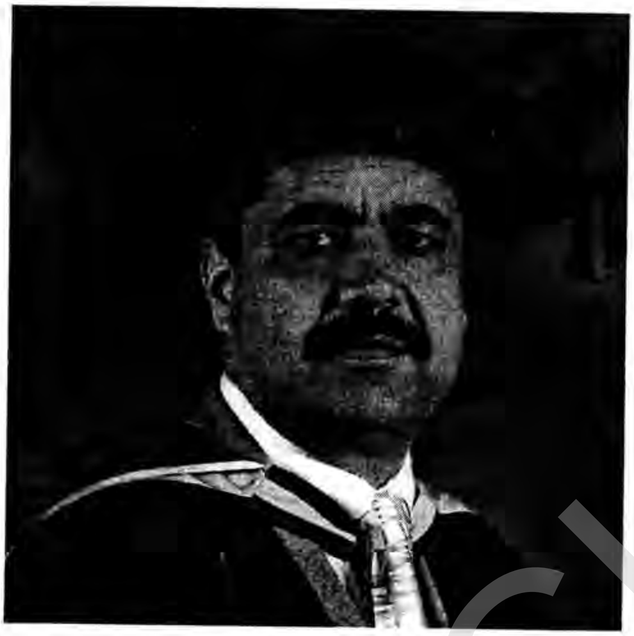

وی از رشته ترمپت لیسه موزیک کابل فارغ و جهت تکمیل تحصیلات اکادمیک عازم مسکو شدند ماستری خویشرا در رشته آهنگ سازی و پیانو اخذ نموده بعداً در سال ۱۹۹٤ بخاطر کسب دکتورا به استرالیا رفته و به پوهنتون آن کشور مراجعه و کار روی مبدا موسیقی در افغانستان، بخصوص درمورد موسیقی کلاسیک را آغاز نمودند. بعد از تکمیل تحقیقات از طرف پوهنتون استرالیا امتحان اخذ و با تکمیل نتایج، دیپلوم دکتورا برایشان اعطا گردید و بحیث استاد در آنجا قبول و ایفا وظیفه نمود.

احمد ناصر سرمست طی سفریکه دراین اواخر به کابل داشتند به دفتر مجله آواز تشریف آورده و مصاحبه را بایشان انجام دادیم در مورد اینکه به منظور غنامندی موسیقی اصیل افغانی چه کارهای باید صورت گیرد؟

که ایشان در پاسخ چنین فرمودند: به صورت کل موسیقی افغانستان باید بازسازی شود زیرا چند دهه جنگهای خانمانسوز داخلی خسارات زیادی را در بخش های مختلف کشور وارد کرده ، بنا موسیقی هم از این گونه آفت ها در امان نمانده و ضررهای جبران

ACKU

ناپذیر به آن وارد گردیده که به خاطر احیا مجدد آن سالها در کاراست. و موسیقی اصیل افغانی به بازسازی اشد ضرورت دارد. بدین ملحوظ باید مکتب و یا کورس های طویل المدت و یا کوتاه مدت دایر گردد تا در مورد آموختاندن موسیقی، آهنگ سازی، نواختن آلات موسیقی اصیل افغانی و موسیقی غربی تدریس صورت گیرد. در آموختن آلات مختلف موسیقی شاگردانی داشته باشیم تا آلات موسیقی اصیل کشور از بین نرود. بطور مثال ما در کشور یک دلربا نواز داریم به اسم(امرالدین) و کسی دیگر نیست که دلربا بنوازد.

-- در مورد وضع موسیقی فعلی و آهنگهای که جدیداً ثبت نوار رادیو تلویزیون ها گردیده چه نظر دارید آیا رو به تکامل است؟

-- من از طریق امواج رادیوها و تلویزیون های مختلف کشور میبینم که موج موسیقی خارجی جانیشن موسیقی اصیل افغانی شده . و اگر توجه جدی در این بخش صورت نگیرد شاید موسیقی محلی و اصیل افغانی از بین برود. تا حد که در امریت موسیقی مشاهده کردم زمینه کار خلاقانه وجود ندارد و زمینه کار برای نوازنده گان و موسیقی دانان کار فهم کمتر است، جای مناسب برای تمرین ندارند، کاپی خوانی بیشتر است نظر به کمپوز تاره و بکر.

-- چطور میتوان هنر موسیقی را از نارسایی هائیکه

دامنگیر آن شده است نجات داد؟در قدم نخست باید وزارت محترم اطلاعات و فرهنگ زمینه رشد موسیقی و نواختن آلات موسیقی اصیل افغانی را مساعد سازد. از مشکلات و پرابلم های ایشان باخبر و به معاشات اشخاص مذکور توجه جدی نموده از استادن مجرب عرصه موسیقی دعوت نماید تا در حصه تدریس موسیقی شاگردان را تربیه نموده وبرای آهنگسازان کار فهم که در خارج از کشور در مهاجرت بسر می برند، زمینه آمدن و کار را مساعد سازند تا دو باره به کشور بیایند به طور مثال: ازاستاد خیال، نیساز،حلاند، مسحورجمال، مددی،ارمان و دیگران ، تا با دایر نمودن کورس های سه ماهه و شش ماهه آواز خوانان از الفبا و فورم موسیقی آگاهی حاصل نمایند.

-- برای کسانیکه تازه به موسیقی و آواز خوانی رو می آورند چه گفتنی دارید تا آهنگهای شان دلنشین و جاودانی باشد؟

-- کوشش نمایند تا از کو تاه اندیشی خارج شوند یعنی آهنگ را برای وقت حاضر در نظر نگیرند بلکه آینده دور را در نظر داشته باشند در انتخاب شعر و کمپوز توجه جدی خویش را مبذول دارند. بطورمثال: پدرمرحومم (استاد سلیم سرمست) رهبر ارکستر افغانستان بود هر آهنگی که توسط ارکستر کمپوز، ثبت و نشر میشد آهنگ روز میگشت و تا اکنون نیز آن آهنگ ها از حالت و کیفیت خاصی برخوردارند که نظیر ندارند چون آهنگ های مرحوم احمد ظاهر، مرحوم استاد اولمیر، ظاهر هویدا ... ودیگران که متاسفانه با وفات یافتن و یا کناره گیری عده ئی از نوازنده گان ماهر وهمچنان در اثر جنگهای اخیر آن ارکستر از هم پاشید! و با تاسف باید اعتراف کرد که دیگر امکان ثبت چنان آهنگ های خوب و همه پسند تا مدت درازی به ما میسر نخواهد شد .

در اخیر محترم دکتور ناصر(سرمست) افزودند که آواز خوانان بیشتر خود را با ادبیات دری و پشتو آشنا سازند اشعاری را انتخاب نمایند که پیام داشته باشد.

(احمدزی)

ژورنالیزم څه شی دی؟

ماستر (واحدی)

د شپې په تیاره کي د لارې پر کږ لیچونو پوهیدل د دوست او دښمن د پیژندلو او د تیارې په څادر کي د پټو خطرونو څخه خان خبر ساتلو په خاطر لکه چي د څراغ رڼائي ته بنستییز ضرورت دی په همدې توګه د ژوند د قافلې د ښه سفر لپاره داسې وسایلو ته هم ضرورت شته چي د هغو له مخې قافلي ته شاوخوا حالاتو او پیښو په باب معلومات لاسته راشي. پدې ورځو کې د انسان ددی بنستییز ضرورت د رفع کولو وسیله اخبار دی دا وسیله او ذریعه یعنی د خبرونو خپرول په هر وخت او هره دوره کي په یوه نه یوه بڼه موجود و په هغه وخت کې په مطبوعاتو کي پر مختللي اخبارونه موجود نه و د وخت پادشا هانو ددي مقصد په خاطر د خپلو پیښو لپاره لیکونکي ټاکلي و او د هغو راټول شویو اطلاعاتو له مخی به ئی اقدامات کول او کوم معلومات به چی د خلکو د خوښي او ګټی په خاطر ښه وه د هغو څخه به ئی خلک هم خبرول . اخبار د خبر جمع ده او دا نوم د هغو خبر نامو لپاره غوره شوی و چی د اسلام څخه د مخه د ایران پاچا یانو د هیواد هری برخی ته د خبرونو د رسولو په خاطر ترتیب او لیګل ، ددي مقصد د ترسره کولو په خاطر په هرځای کی ټاکلو خبریالانو ته به ئي اخبار لیکونکي ویلي دا ضرورت د پیغمبر (ص) په دوران کی او تر هغه وروسته د خلفاي راشدینو په زماني کي هم محسوس شوی و، پیغمبر (ص) او صحابه کرامود پیښ شویو حالاتو څخه خبرتیا تر لاسه کوله حضرت عمر «رض» به دشپی پلی ګرځیده او خان به ئي د مسلمانانو له حالاتو خبر اوه مفتي شفیع مرحوم په خپل یو مضمون(اداب الاخبار) کي لیکي«پیغمبر» (ص) او صحابه کرامو به څکه خان د مسلمانانو له حالاتو خبر او چي تر خبریدلو وروسته د مظلوم مرستی ته خان ورسوي، د ناروغ پوښتنه وکړي، کمزوروته لاس ورکړی او که چا سره ئي د مادي مرستي وس نه درلود نو اقلاً ددی په کولو سره به ئي خان ورسره په غم شریک کړ ...» په تیره پیړي کي ماشینونه جوړ شول او د بیلا بیلو هیوادونو او قومونو تر مینځ اړیکی ټینګی شوي د اورګاډي، تلیفون، ټلکس، الوتکي او نور اړیکو وسایلو د زیاتوالي تر څنګ د خبروونو د راټولولواو خپرولو په نظام کي هم انقلاب راغي پدي خاطر چي د ساینس او تکنالوژي په ډګر کی تر ټولو زیات پر مختګ اروپا او امریکا کړي وه په هماغو ملکونو کي د اخبار د لیکنی فن هم عروج ته ورسید په افریقا ئی او آسیائی هیوادنو کي ددي څانګی پر مختګ د امریکا او اروپا ماشینونو ته محتاج و او د صحافت(ژورنالیزم) په ډګر کي ئي هم له هغوي تقلید کاوه په همدي خاطر زمونږ په مطبوعاتو کی د غربي صحافت (ژورنالیزم) اغیزی روښانه ښکاري د صحافت او صحافي کلمه د عربي له « صحیفه» څخه اخستل شوی خو زمونږ په هیوادونو کي د انګلیسي ژبی «ژورنالیزم» او «ژورنالیست» رایج شوی د صحافت اصطلاح که څه هم د موقوتو خپرونو لپاره استعما لیږي خو اوس په راډیو، تلویزیون کي هم خبرونه، تبصری او مرکی خپریږی او د ا کار هم صحافیان(ژورنالیستان) کوی پدی خاطر د صحافت اصطلاح دوی ته اطلاق کیږی او دي ته راډیوي صحافت وائی ددي دوله صحافت د کار ساحه زیاته پراخه ده څکه اوس اخبارونو، مجلو او نورو مطبوعاتو ته د ابلاغ طباعتي ذرایع وائي **Objective Reporting** او رادیو،تلویزیون، فلم او نورو لیدونکو او اوریدونکو وسایلو ته د ابلاغ برقي وسائل **Electronic Media** اصطلاح استعمالیږي او ددی ټولو ګډ نظام ته د اطلاعاتو نظام وائي د ساینس او تکنالوژی په ډګر کی پر مخ تللو قومونو دا نظام د کمال تر حده ورساوه هغوي ددي ګټي اخیستلو په خاطر په نړیواله سطح د هغه منظمولو ته پاملرنه وکړه او اوس هغوی له دی قوت څخه ګټه اخلي او روښانه ده چي د هغوي جال پر ټوله نړي کی خپور شوی د

ACKU

ابلاغ ددي وسايلو کار کوونکي او صحافيان په خپلو برخو کي پوره معلومات لري، د هغوي د ترتيبولو اداره هم د اطلاعاتو د نظام يوه برخه ده اوډيره مهمه برخه ده اوله دي پرته دا ټول نظام اغيزمن نه تماميږی. د اطلاعاتو پدی نظام کی خبر را ليږونکي (اژانسونه) اداري داسي حيثيت لری لکه چی په انسان کي ئي زړه لري دا اداری يواځی خبرونه نه برابروي بلکی خبرونو ته جهت هم ورکوي په نړيواله سطحه اوس پنځه اژانسونه تر ټولو جوت دي هغه د انګلستان «رويټر» د امريکا اسوشی ئيټد پرس،د امريکا انټر نيشنل يو نايټد پرس يا يو،پي، اي، د فرانسي«فرانس پرس» يا اي ريف پي او د روسي، انټر تاس دی. په ټولو نړي کي د پنځه اژانسونه پنځه سوه د فترونه لري او په (۱۵۰) هيوادونو کي د پنځو زرو څخه زيات خبر يالان ورته خبرونه پيدا کوي هره اداره (اژانس) د ورځی (۱۵) پنځلس لکه الفاظه د راډيو مواصلاتي ستوديو، تلکس، تليګرام، تليفون، الوتکو، سمندري بيړيو، اورګاډو او پر سړکونو د ګرځيدونکو ترانسپوټونو له لاري د نړي بيلا بيلو هيوادنو ته د خپرولو په خاطر ليږي په پر مختللو هيوادونو کي د نشراتو د موثريت په خاطر تر زياتوپلټنووروسته د خلکو د غوښتنو اومزاج سره سم خپرونی کوی او په دی توګه په ژوند کی تنوع او دلچسپی بر قراره پاتي کيږی او خلکو ته تفريح هم په لاس ورځی په څو ژبو او په لوړ تيراژ خپريدونکو او پيژندل شويو مجلو او اخبارنو باندي د امريکا، انګلستان، روسي او المان راديو چليږي او پدي توګه بي بي سي، امريکا غږ، ماسکو راډيو او بيجنګ راديو په ټوله نړی کی اوريدل کيږي په غربی هيوادو کی د فلمونو جوړ شوي کستونه هم په ټولی نړی کی خلک غواړي، هغه نه داچي د پر مختللو هيوادونو په تلويزيونونو کي ښودل کيږي بلکی خلک ئي په «ويديوګانو» «سي ډي » کي هم ګوري د اطلاعاتو د نظام په ډله کي بانک هم راځي چي د بيلا بيلو هيوادنو پوری اړوند شمير راټولوي او خپلو مصرف کوونکو ته ئي تياروي دا ډول اداري يواځی په غربی هيوادونو کي شته په شرقي هيوادونو کي تر اوسه دا ډول اداره نشته له دي خبري څخه معلومولي شو چي د غرب پر مختللو هيوادونو ته اطلاعات څومره اهميت لري او په کومه پيمانه د دوي د توجه وړ ګرځيدلی د تصنيف او تاليف په ډګر کي هم غرب د ټولو د مخه دي هلته د نړي د بيلا بيلو برخو د حا لاتو خپرونکي په کار بوخت دي او د هغوی کتابونه د اطلاعاتو په نظام کی کار کوونکوته د لار ښود او سلاکار دنده اجرا کوي د علم د هري برخي په باب«ډکشنري» او نور کتابونه ، ليکل شوي او دهغي له مخي کولاي شي د هرڅه په باب يو څه وليکی، د اطلاعاتو دا پراخ نظام په قومي سطح يوالي او قوت مينځ ته رواوړي د قومي او ملي فکر لاره معلوموی د قومونو سره په فرهنګي برخه کي مرسته کوی د پلټني او څيړنی جذبي را پاروی سياسی او ملی شعور را ويښوی او په قوم او ټولنی کی پر ځان د اعتماد حوصله را پيدا کوی او هم د خلکو د لوړ مقصد د لاس ته راوړلو ښه وسيله ده په دي سر بيره په نړيواله کچه د قومونو تر مينځ د اړيکو، تبليغ او تفهيم وسيلي هم ګڼل شو.

په افغانستان کي هم صحافت يا ژورناليزم پوره يوه نيمه پيړی عمر لري او په همدغو کلونوکي ډول ډول مطبوعات راوتلي او چاپ شوي دي، د افغانستان د نونسم قرن په تاريخ کی د ژورناليزم په وسيله يو فکري حرکت پيدا شو، چي زمونږ د هيواد د ټولنيز تاريخ يو مهم او غوره مظهر ګڼل کيږی. په دغه نوي غورځنګ کي ليکوالو، مطبوعاتو، او د فکر خاوندانو، بشپړه برخه درلوده. لومړنی جريده چي په هيواد کی چاپ شوه د شمس ا لنهار جريده نوميده چي په کال ۱۲۹۰ هجري لمريز کی په شمس ا لنهار مطبعه کی د « ليتو ګرافي» په سيستم چاپ شوه چي مسوول مدير يي ميرزا عبد ا لعلي او عبد القادر خان نوميدل. ورروسته له هغي د امير عبدا لرحمن خان په پادشاهي کي د دارا لسلطنت په نامه مطبعه جوړه شوه چي ځيني کتابونه او رسمی مکتوبونه به په هغي کي چاپيدل. همدارنګه د سراج ا الاخبار افغانستان جريده د محمود طرزی په مسووليت چاپ شوه. دا بايد ووايل شی چي مطبوعات مخ په پراخيدو شو او ډيری جريدی، ورځپاڼی مجلی په مرکز او ولاياتو کي له چاپه را ووتل.نن ورځ پدی کی شک نشته چي په افغانستان کي مطبوعات په ټولو د موکراتيکو بهيرونو کي يوه ډيره مهمه او کليدي عنصر ګڼل کيږي. او نن ورځ د مطبوعاتي هلو ځلو په پام کی نيولو سره دا امکان برابر شوي چي راديو ګاني، تلويزيونونه او ورځپاڼی، جريدي او مجلی په پراخه کچه له چاپه را ووځي چي دا پروسه په ګړندی ډول سره د خلکو او ولس د سياسی، اجتماعی او فرهنګی افکارو د روښانولو په خاطر روانه ده.

ACKU

مزایای داشتن فلمنامه

پیوسته به گذشته

موسی(رادمنش)

زمانیکه برای تصویر پرداز(فلمساز)اندیشه ساختار فلم ظهور میکند، درپی آن میشود تا (سوژه، قصه،داستان) را به انتخاب گیرد وقتی این انتخاب در ذهن و روانش مایه میگیرد به این باور میشود که از آن (فلمی) را میتوان به تصویر کشید. بنابر آن تصمیم میگیرد تا از آن افکارنیکه بر محور (سوژه، قصه، داستان) چرخش دارد، می باید فلمنامه را آماده کرد.

پس قبل از آنکه در تهیه قلمنامه بپردازیم، بهتر است مزایای آنراعبور کنم تادرزمینه کار های بعدی خود استقامت معین داشته باشیم.

مزایای داشتن فلمنامه:

آنجه قبل از فلمبرداری، ضبط و ثبت چنین کیفیتی را بر صفحه کاغذ ضروری می سازد و فلمنامه را به وجود می آورد عبارت است از:

الف – صرفه جویی در هزینه تولید فلم: فلمنامه طرحی است که برنامه ریزی مناسب برای تهیه و تولید فلم براساس آن انجام می گیرد بدون داشتن فلمنامه نی جامع که در حقیقت دستورالعمل و راهنمای برای انجام یافتن کلیه فعالیتهای فلمسازی است، نمی توان پیشبینی کنیم در چه زمانی به چه عواملی نیاز پیدا خواهیم کرد تا ترتیبی فراهم آوریم که جمیع این عوامل را به موقع در اختیار داشته باشیم و هر عاملی را درست برای همان مدتی که لازم داریم به خدمت بگیریم تا از این بابت متحمل هزینه های اضافی نشویم و بی سبب بر مخارج فلم نیفزاییم. مدیران تولید و تهیه کنندگان فلم تنها با مطالعه دقیق فلمنامه و در نظر گرفتن جمیع جوانب امر فلمنامه ،از شرایط جوی محل فلمبرداری و زمان مناسب برای استخدام نیرو های انسانی گرفته تا کرایه

وسایل فنی و احتساب مدت زمانی که سرمایه ای در اختیار می گیرند قادر به برنامه ریزی در امر تولید فلم خواهند شد. تاثیر در دست داشتن یا نداشتن فلمنامه در این مورد به قدری روشن و آشکار است که ادای هر گونه توضیح دیگری در اینجا و در ارتباط با موضوع مورد نظر ما موجب تطویل کلام خواهد شد بررسی جامع نقش فلمنامه در تعیین هزینه یک فلم، در هر یک از مراحل تولید و در ارتباط با شئون مختلف فلمسازی را مقوله تهیه وتولید باید دنبال کرد. در این جا کافی است اشاره ای داشته باشیم به این مسله که حتی فلمسازنابغه همچون رابرت فلاهرتی نیز، تنها به علت آنکه قبل از فلمبرداری، اقدام به تدوین فلمنامه نمی کرد، در میان چرخهای اقتصادی تولید فلم در هم کوبیده شده و از پا در آمد.

ب- ثمر بخش کردن ایده ها: یعنی فراهم آوردن شرایط مناسب برای پرورش تمامی ایده هایی که میتواند به ذهن سازنده فلم برسد. ایده هایی که در آغاز و قبل از آنکه روی کاغذ بیایند، حتی برای دارنده آن نیز صریح و روشن نیستند ولازم است مدتی روی آنها کار شود تا به صورت نهایی خود درآیند ومفاهیمی وسیع تر از آنچه ابتدا داشته اند در اطراف خود پدید آورند. مفاهیمی بر ماورای معادلهای تحت اللفظی خود. مفاهیمی که از ضروریات هر نوع بیان هنری است و علاوه بر توانایی انتقال اطلاعات مورد نظر، حامل با عاطفی قابل ملاحظه ای نیز هستند.

ج- استفاده کردن از تمام ایده ها: یعنی فراهم آوردن توانایی لازم برای بهره گیری از تمامی ایده هایی که به ذهن فلمساز رسیده است ایده های که بسیار زود گذر و فرازنده و چنانچه هنرمند به موقع اقدام به ثبت شان نکند امکان دارد مقدار قابل ملاحظه ای از آنها را به آسانی از دست بدهد.

د- موثرتر کردن ایده ها(نظم دادن به ایده ها) : ایده هایی که باید بدون از این شاخ به آن شاخ پریدن، براساس ضرورتهای بنیادی و متناسب باترکیب بندی کلی اثر یکی پس دیگری، به گویاترین صورت ممکن ودر شدید ترین وضع عاطفی خود امکان پذیر سازد. نظم و ترتیبی که هر گاه تغییری در آن وارد شود، نه تنها از شدت تاثیر آن بکاهد بلکه مخاطبان را درک کامل منظوری که سازنده در نظر داشته است نیز، محروم سازد.

از آنجا که فلمساز هر قدم که در کار خود متبحر باشد، هنگام ثبت ایده هایش بر نوار سلو لونید، به علت درگیر شدن با مسایل ومشکلاتی بسیار که در اطرافش جریان دارد، قادر نخواهد بود بدون تنظیم قبلی این ایده ها، به موقع از آنها استفاده کند و مطمئن باشد که حتما جمیع آنها را، بی کم وکاست ودرجای خود، به کار خواهد گرفت، نا گزیر باید به تدوین قبلی آنها بپردازد.

به طور خلاصه می توان گفت اقدام به تدوین فلمنامه، قبل از شروع به فلمبرداری، چهار مزیت عمده برای در برخواهد داشت: اول – هزینه تولید فلم را پایین می آورد.

دوم- باعث می شود ایده های نامشخص و افکار پراگنده صورتی، قطعی و وضعیتی مشخص پیدا کنند.

سوم- از هدر رفتن ایده ها جلو گیری می کند.

چهارم- فلمساز را قادرمی سازد از ایده هایش به طریقی استفاده کند که شدید ترین اثر ممکن را بر مخاطبان بگذارد.

ACKU

ناروغه قانون

جان محمد (صمیم)

دا جوته ده چی د نړی د خاورینی کری پر مخ ټول حیه موجوداتءانسانان ، حیوانات او نباتات د خپل ژوند په ټاکلی موده کی د زیږیدنی ، ماشومتوب تنکی توب ، ځوانی ، پخوالی ، زړښت او مرګ بیلا بیل پړاوونه وهی.

انسانان ، حیوانات او نباتات کله کله له ناروغي سره هم مخامخ کیږی چی بیا خپلی ورځنی چاری هم په سمه توګه پر مخ نشی بیولای او کله هم همدا ناروغی ئی د مرګ او نابودی سبب ګرځی خو نن سبا په نړی کی طبابت دو مره پر مخ تللی چی کولای شی د عصری طبی وسایلو په واسطه ډیر ژر د انسان ، حیوان او نبات نارو غی تشخصی او د علاج لپاره لازمه درمل ورته توصیه او له ناروغی څخه ئی وژغوری خوکه د غفلت په صورت کی ډاکتر ته ژر مراجعه و نشی نو کیدای شی همدا ناروغی د ناروغ د مرګ سبب شی.

قانون چی د ټولنی روح تشکیلوی د روغ رمټ او سالم قانون په درلودو سره کولاي شی خپلوو ګروته لازمی اسانتیاوی برابری کړی.

نو همدا رنګه چی انسانان پخپل ژوند کی له ډول ډول ناروغیو سره مخامخ کیږی قانون هم کله کله په ټولنه کی د واسطی ، بډو ، اختلاص، سمتی ، نژادی او ګوندی ناروغیو ښکار ګرځی چی دا ناروغی ډیره خطرناکه بریښی ځکه یو انسان ناروغ شی یا به جوړ شی یا به مړ شی خطر ئی یوازی هماغه یو انسان ته متوجه وی خو د قانون ناروغی د ټولنی پر ټولو وګړو باندی ناوړی اغیزی پراخه وی چی د غفلت او نه مخنیوی په صورت کی خدای مکړه د ټولو د هلاکت سبب ګرځی.

وایی که د هر شی خوند د مالګی له درکه بی خونده شی نو په مالګی به یې خوند برابر شی خو که پخپله مالګه بی خونده شوه بیا به په څه شی برابر شی ؟ په همدی اړه که څوک د قانون کوم خلاف کار وکړی نو کولای شو د روغ رمټ قانون په در لودو سره د قانون د احکامو مطابق د هغه د تخلف مخنیوی وکړو خوکه قانون ناروغه وی نو په څه شی به ئی مخنیوی وشی؟ دا هر چاته خوته ده چی قانون په یوی ټولنه کی د مقننه قوی له خوا جوړ او د ملک په ټولو چاروکی د سالمی اجرائیه قواء لخوا پر خلکو تطبیق کیږی خو په ډیر افسوس سره باید ووایو چی د ټولنیزو ناروغیو له جملی څخه یوه هم د بډو وژونکی ناروغی ده چی له اوږدی مودی را پدیخوا زمونږ په هیواد کی قضائیه او اجرائیه قواوی وربآندی اخته دی چی همدا د قضائیه او اجرائیه قواوو ناروغی د ملک اساسی قانون هم له مری رانیولی او پدی توګه ئی زمونږ یو زیات شمیر هیوادوال- اندیښنو سره مخ کړي دی.

موږ پدی باور او راسخه عقیده لرو چی خدای «ج»د ټولو مخلوقاتو خالق او رازق دی عزت اوذلت هم د الله تعالی په لاس کی دی ژوند او مرګ هم د خدای «ج» له خوا هر انسان او هر مخلوق ته پخپل وخت ټاکل شوی خو د ظاهری اسبابو له مخی که چاته کوم تکلیف پیدا کیږی هیڅوک پدی نشی

داوه کیدلای چی بی پیسو او په وړیا توګه به ئی له قانونی لاری ځخه دغه تکلیف رفع شی (له بډو ورکولو پرته ئی د حل هیڅ امکان نه لیدل کیږی).

شکایتونه او ګیلی به د دولت له کوم اورګان ځخه پیل کړو او څنګه ئی تر منځه د دی مقایسه وکړو چی د دولت په ارګانونو کی دا ارګان تر هغه ارګانه پاک دی بډی پکی نه اخیستل کیږی واسطه پکی نشته ، ګوندی ، سیاسی او نوری اړیکی پکی په پام کی نه نیولی کیږی په ټولو کی شته خو تش په نامه د ملی وحدت خبره ده چی زمونږ چارواکی په مطبوعاتو رادیو او تلویزیون کی ډیر زیات ورباندی غږیږی خو په عمل کی په سلوکی یو فیصد هم نه محسوسیږی مونږ او تاسی ئی په سترګو وینو په هر وزارت او هر ارګان کی چی هر چا لوړه څوکی تر لاسه کړی نو د ګوندی ، قومی ، ژبنیو او سمتی اړیکو په اساس ئی خپل خپلوان پکی ځای پر ځای کړی او نوروته ئي ډیر د حقارت په سترګه کتلی دی او ورته ګوری ......

رابه شو دیته چی د بډو وژونکی ناروغی چی نن سبا زمونږ د هیواد یو شمیر لوړ پوړو چارواکو تر ټیټ رتبه مامورینو پوری ورباندی اخته دی څنګه کولای شو چی ټغر ئی ټول او اخته کسان ورڅخه وژغورل شی؟

سرپناه او شخص کور درلوودل ددي هیواد د هرو ګری مشروع حق دی چی ښاروالی ئی باید له بډو پرته هر مستحق خصوصاً د دولت ټولو بی کوره مامورینو او کارکوونکوته پخپل ولایت او د ضرورت په صورت کی په مرکز کی د کور جوړولو لپاره یوه یوه نمره ځمکه ورکړی که چیری ښاروالی خپله دنده تر سره کړی نن به ولی په هر هر ځای کی شخصی ښارګوټی جوړیږی او بیا په تور بازار کی په لوړه بیه پلورل کیږی او یا زیاتر ه بی کوره مامورین ډیر ولوړو کراګانو په ورکولو سره د ښار په کرائی کوروونو ژوند کوی چی دا پخپله د بډو اخیستو یو مهم لامل دی څکه مامور نشی کولای چی د خپل حلال معاش څخه دومره لوړه کرایه پریکړی او یا په لکونو افغانیو باندی د ښارګوټی یوه نمره ځمکه واخلی.

په بازار کی د اړتیا وړ لمړنیو خوراکی او پوښاکی توکو لوړه بیه هم بل لامل دی چی مامور بډو اخیستوته مجبورروی څکه نشی کولای چی خپلی ورځنی اړتیاوي په ادنی توګه هم د خپل حلال معاش له لاری پوری کړی.

په ترانسپورتی چاروکی له یو ځای څخه بل ځای ته تګ را تګ سره ده موټر لوړی کراګانی هم په حلال معاش نه ورکولی کیږی.

د ناروغی په صورت کی د ډاکټر د فیس ورکول او د قیمتی درملو اخیستل هم د حلال معاش له لاری امکان نه لری.

د مړی ژوندی ، دود او دستور پر ځای کول کوژده او واده خو هسی هم لدی لاری څخه امکان نلری.

پوره څلور کاله کیږی چی د نړیوالی ټولنی او مرستندویه هیواد- و افغانستان ته مخه شوی چی که په سمه او عادلانه توګه ورکړل شوی مرستی مصرف شوی وای نو نن به هر افغان د یو کور او یو موټر څښتن وای.

په هر صورت هیله من یو چی چارواکی زمونږ مشوری په پام کی ونیسی تر څو پدی توګه د دولت د کارکوونکو په ژوند کی د یو مثبت بدلون په راتګ سر د بډو اخیستو مخه ونیول شی. لکه چی څنګه د ټولني ټول وکړی د قانون په وړاندي یو شان برابر او مساوی حقوق لری مونږ هم د هغی ورځی را رسیدو په هیله یو چی قانون کولای شی له استثنا پرته د ټولنی په ټولو افراد و باندی یو شان تطبیق او په بشپړه توګه زمونږ له ګران هیواد افغانستان څخه د بډو اخیستو او نورو ناخوالو او بی عدالتیو ټغر ټول شی.

ACKU

دوره دوم شماره سوم وچهارم سال ۱۳۸۴

هنر در گذر زمان

مبانی تاریخ هنر

مسعوده رستم ضیاء

قسمت دوم

در قسمت نخست مطلب هنر گفتیم که هر اثر هنری برای بینندگان خاص در زمان ومکان خاص آفریده میشود، هدف آن نیز ممکن است خاص باشد وضرورتآ جزئی از معنی اش گردد. مثلاً تابلوی مریم ولادیمیر یک شمایل بیزانسی، روسی ونوعی از آفریده های است که نه به عنوان اثری متعلق به"هنرهای زیبا" بلکه بیشتر به عنوانی شیئ مقدس ودارای نیروی دینی،جادوئی تولید میشود. ممکن است ما این تابلو را به دلیل زیبائی ماهوی خط، شکل ورنگ،گویایش ومهارتیکه در ساختنش به کار رفته بستائیم. ولی تا زمانیکه از نقش تاریخی ویژه اش به عنوان شمایلی معجزه گر،اطلاع نداشته باشیم نمیتوانیم به کنه آن پی ببریم، میتوانیم بسیاری از آثار هنری را به دلیل کیفیت، شکل ومضمون شان بستاییم، ولی برای اینکار به تجربه ای بیشتردرزمینه تشخیص این ویژه گی ها نیازمندیم، در غیر اینصورت باستایش از آثاری بر خاسته ایم که چیزی از تفاوت های کیفی موجود میان آنها سردر نمی آوریم. چنین حالتی دچار آشفتگی می شویم وقضاوتمان نادرست میشود.

باآنکه روش بنیادی طبقه بندی آثارهنری برتشخیص زمان آفرینش آنها استوار است، طبقه بندی برحسب مکان آفرینش نیز اهمیت دارد. در بسیاری از دوره های یک سبک عمومی مانند سبک "گوتیک" گونه های منطقه ای بسیار متفاوتی پیدا می کند.

معماری گوتیک فرانسه، تفاوتهای چشمگیری با معماری گوتیک انگلیس وایتالیا دارد. تفاوتهای موجود میان آب وهوای این کشور ها گوتیک فرانسوی را به معماری فاقد دیوار های حایل و((دارای فضا های بزرگ برای پنجره ها با شیشه های رنگی)) وگوتیک ایتالیائی را به یک معماری آفریننده دیوارهای بزرگ وپهناورو فوق العاده مناسب برای نقاشیهای دیواری تبدیل کرد.

بنابر این، تاریخ هنر، به ا نتشار واشاعه یک سبک از نقطه پیدایش آن نیز توجه دارد. بدینسان ، تکمیل کردن زمان آفرینش با مکان آفرینش، بعد دیگری بر تصویر یادمانهای هنری در روند تکامل سبکها می افزاید. البته هنرمند بعد سوم را در تاریخ هنر تشکیل میدهد. هم

چنان که گفته شده نخستین ((تاریخ های هنر)) که پیش از ظهور مفاهیم امروزی سبک وتکامل سبکها نوشته می شدند. چیزی جز زندگینامه های تک تک هنرمندان نبودند، زندگینامه به عنوان یک بعد،همچنان اهمیت دارد، زیرا با مطالعه آن میتوانیم تکامل سبکها را در جریان زندگی هنری هنرمندان رد یابی کنیم. از منابع هم زمان تاریخی اسنادی، چون قرار دادهای اجرائی ماموریتهای هنری ونوشته های نظری ویادگارهای ادبی خود هنرمندان نیز میتوانیم اطلاعات بسیاری به دست آوریم. تمامی اینها در ((تببین)) آثار ایشان به کار می آید. هر چند بدون تردید، هیچ ((تببین)) کامل معنی تمام این آثار را نمی رساند، رابطه هنرمندان با اسلاف،هم عصران و پیروانشان با عبارات تاثیر ومکتب قابل توصیف هستند،همه هنرمندان به احتمال قوی تحت تاثیر استادان خویش بوده اند وپس از ایشان بر شاگردان خویش که تقریبآ با همان سبک و در همان زمان و مکان کار میکرده اند، تاثیر گذارده اند یا از ایشان تاثیر گرفته اند. ما در این شماره از مجله گروهی از اینگونه هنرمندان را با واژه مکتب مشخص می نمایم، باید یاد آور شد که منظورمان از این واژه اشاره بیک فرهنگستان نیست بلکه گونه طبقه بندی براساس زمان، مکان وسبک است. بدین ترتیب میتوانیم از مکتب هلندی در سده (هفدهم) ودر دوران آن از مکتبهای مانند هارلم، اوخت ولیدن،سخن به میان آوریم:

پیکر نگاری:- بدین سان مقولات زمان ومکان، زندگی هنرمند، تاثیرات ومکتبها، تماماً در ترکیب بندی تصویر یا منظره تکامل سبکها به کار گرفته می شوند گونه دیگری از طبقه بندی، یا گونه دیگری از کلید شناخت آثار هنری، پیکرنگاری، مطالعه موضوع ونوع نماد پروازی مورد استفاده در آثارهنری است. در این روش، نقاشیها و پیکره ها برحسب موضوع شان گروه بندی میشوند نه برحسب سبک شان و تکامل موضوع آثار مذکور، شدیدا مورد توجه قرار می گیرد. مطالعات پیکرنگارا نه در تحلیل سبکها نقش فرعی دارند زیرا غالبآ در رد یابی مسیر تاثیر گذاریها وتعیین تاریخ ومحل آفرینش آثار بکار گرفته میشوند.

زمینه تاریخی :- وسیله یا سر چشمه بسیاری گسترده

بعدی برای شناخت اثر هنری، در خارج از قلمرو هنر قراردارد ولی آنرا محاصره کرده است وکنش و واکنش پیوسته میانشان جر یان دارد، این سر چشمه، زمینه عام تاریخی یا اوضاع سیاسی ، اجتماعی، اقتصادی،علمی، فنی ومعنوی است که با رویدادهای اخص مربوط به تاریخ هنر همراه است وبر آنها تاثیر می گذارد. با سقوط روم، پیدایش مسیحیت، و یورشهای بربرها، تماماً برتحولات سبکهای معماری، پیکرتراشی ونقاشی در نخستین سده های پیش از استقرار مسیحیت تاثیر گذارده اند. پیروزی علم وتکنالوژی شدیداً برتحول عظیم سنتهای رنساس که درهنرمندان وهنر روزگار خود به وقوع می پیوندد تاثیر گذارده است. وظیفه هنر، این رویداد مستمر، به روی هم آن است که در حکم یک سند تاریخی متجلی شود.

اثرهنری:- اثر هنری، یک شی ودر همان حال یک رویداد تاریخی است هنرمند برای توصیف و تحلیل این اثر، از مقولات و واژگانی بهره می گیرد که کم و بیش پذیرفته شده اند وبرای درک مطالب آن ضرورت قطعی دارند.

مفاهیم کلی:- شکل، در بررسیهای تاریخی هنر، غالباً به نمای بیرونی هرآن چیزی اطلاق میشود که موضوع یا ((برون ذات)) هنر باشد، در هر شی ساخته شده مضمون به صورت همین شکل یا نمای بیرونی، بیان میشود. البته هنرمندان برای آفریدن شکل یا ساختن اثر هنری، مجبورند با استفاده از ابزارهانی به موا د کارشان شکل دهند، از انبوه مواد، ابزارها وروشهای موجود،هریک توانائیها ومحدودیتهای خاص خود را دارند وبخشی از فعالیت خلاقه هنرمند، گزینش مواد، ابزارها وروشهایی است که بیش ازهمه برای هدف مورد نظر شان مناسب باشند. بنآ روشهای فنی وطرز کاریست شخصی وتمایز این روشها توسط ایشان را تکنیک یا اسلوب هنرمندان -می نامیم. اکر ماده مورد استفاده هنرمندان را ماده هنر بنامیم، اسلوب عبارت خواهد شد از شیوه انفرادی اینان برای شکل دادن به ماده مزبور، شکل، اسلوب وماده کار ارتباط متقابل درونی با یک دیگر دارند، همچنان که مقایسه مجسمه((مرمرین آپولون))از((معبد انوس)) در اولمپیا یا مجسمه مـــــرد ارابه ران از((معـــــبد ابولون در دلفی(تصویر۱۵۵ص۱۳۷) این واقعیت را به راحتی ثابت می کند))، مجسمه آپولون به طرزی محکم ویا سطوحی پهن وتصمیم یافته ساخته شده ویا زمانی از شیوه های شکل دهی به سنگ است که کم وبیش از نوع ماده کار و ابزار استفاده، یعنی قلم، حکاکی، تعبیت می کند .

فضا:- درتجربه روز مره،((طرف)) محدود یا نا محدود اشیا است در تحلیل آثار هنری، ما فضا را محدود قابل سازماندهی هنری وبیانی تلقی می کنیم معماری، تجسم پیش پا افتاده ترین تجربه ما از دستکاری واقعی در فضا است لیکن هنر نقاشی غالباً می کوشیدهٔ است تصویری (پایینداری) از دنیا سه بعدی پیرامون ما را بر یک سطح دو بعدی بیافگند.

سطح وسطح محصور:- اصطلاحاتی هستند که در توصیف فضا محدود و دو بعدی بکار میروند وبه رویه کار اشاره دارند.

سطح محصور، که به اصطلاح هندسه مسطح نیز قابل توصیف است، غالباً به سطح مسطح یا صافی گفته میشود که محصور یا محدود شده باشد، هنگامیکه سطح اساساً مسطح مقابل کلیسای ((سان پیترو)) در روم را با ستونکاریهای منحنی تعیین کرد. در آنجا یک سطح محصور پدید آور در بدنه وحجم بر خلاف سطح وسطح محصور، در توصیف فضای سه بعدی بکار میروند. در معماری وپیکر تراشی، منظور از بدنه گل و مقدار، و وزن ماده در فضا است، لیکن الزاماً نباید پر باشد؟ میتواند، شکل بیرونی یک فضای محصور را نیز با خود بگیرد. مثلا((بدنه)) را میشود در توصیف یک (هرم) که اساساً تو بر است یا در توصیف بنای آیا صوفیه که اساسا گنبدی عظیم ودر برگیرنده فضاهانی پهناور ومحصور است بکار گرفت، حجم فضائی است که به وسیله بدنه سازمان یافته، تقسیم شده یا محصور شده باشد. ممکن است فضا های درونی یک ساختمان یا فاصله های بین بدنه های یک ساختمان یا یک تکه مجسمه چند سرامیک، یا اثاثیه چوبی باشد. بدنه و حجم در توصیف شکلهای بیرونی و درونی اثر هنری و شکلهای ماده تشکیل دهنده اثر و شکلها فضا هانیکه در مجاورت مستقیم آن ماده وجود دارد وبر آن تاثیر می گذارد واز آن تاثیر می گیرد، به کار برده میشوند. مثلا در مجسمه (لمبروک) حجم های حالت انگیز محصور در بدنه های باریک شده نیم تنه پیکره وپا ها نقش مهمی در طرح باز این اثر ایفا می کنند. نبود بدنه های محصور در پیکره آفریده(رودن) که حالتی فشرده سنگین ودر بسته در می آورد((با این حال هر دو اثر بیانگر حالت روانی واحدی هستند و آن درون گرانی متفکرانه است)) این شکلهای باز وبسته مشهور در تاریخ هنر، وجود رابطه ای تنگاتنگ میان بدنه وفضایی را که گرداگرد آنرا فرا گرفته ودر آن رخنه می کند به اثبات می رساند.

کارتون وفکاهیات

گران

ښاري : وامی وريدل چی ستاسی په کلي کی هر حیوان ته وايي : گرانه کلیوال : هو "گرانه".

رخصتی تفریحی

کارمندی نزد رئیس اداره رفته گفت:

می خواهم ازدواج نمایم بدین منظور چند روز رخصتی تقاضا دارم .

رئیس گفت: شما دیروز پانزده روز رخصتی تفریحی خود را به پایان رسانیدید، چرا در همان روزها مراسم ازدواج تان را انجام ندادید؟

شخص با قواره حق به جانب جواب داد.

جناب رئیس صاحب، نخواستم رخصتی تفریحی خود را خراب کنم.

عقل

وروره : تاله خپل پلار څخه څه شی په ارث وړی ؟

دهغه عقل !

- اوهغه دبیا څه کړ؟

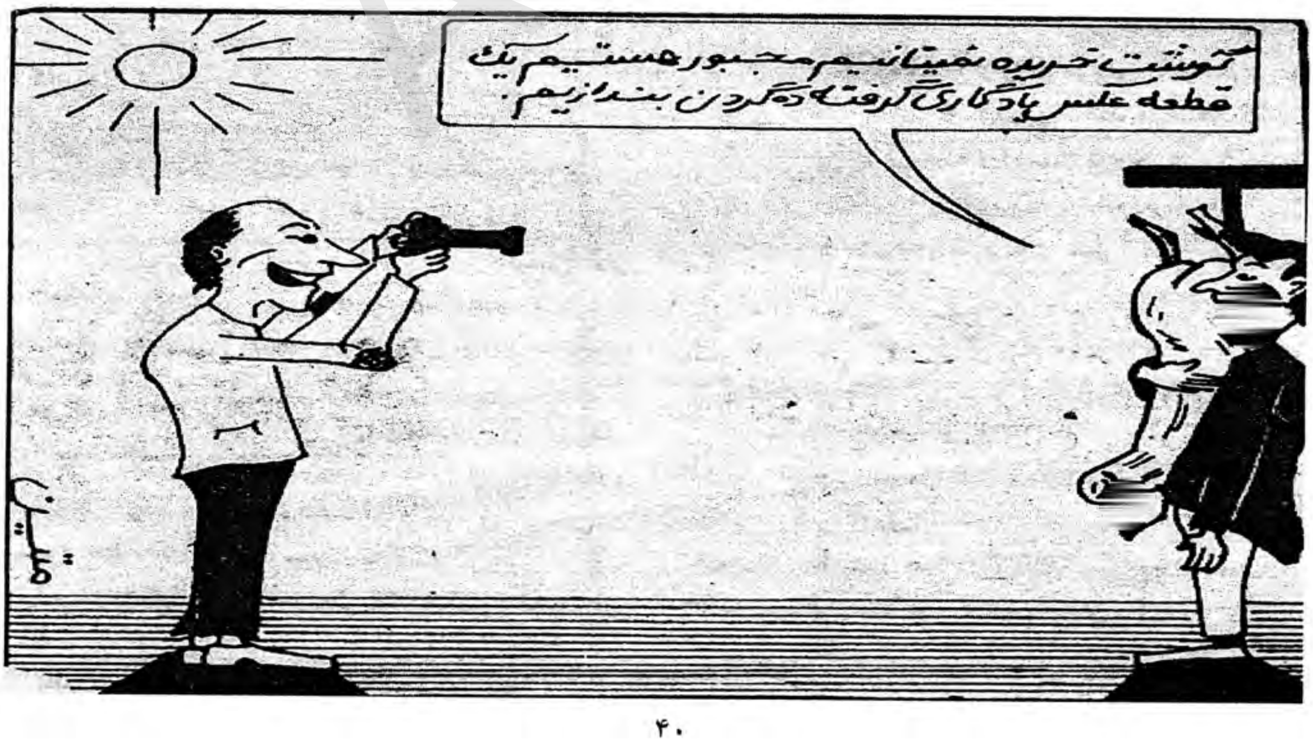

جواب جالب

خانم به شوهر:عزیزم برو. از مغازه سودا بیار.

شوهر:قندم ده بیرون چنان باران میبارد که سگ به کوچه رفته نمیتواند.

خانم:خو خیر است، سگ را همراه خود نبر.

تصویر و صدا

هوسی، دخترک پنج شش ساله مثل خیلی از همسن و سالهایش، علاقمند تلویزیون بوده و بیشتر اوقات زندگیش را جلو صفحه تلویزیون میگذراند. روزی مادرش نسبت سرما خورده گی به بستر افتاده بود. پدر هوسی توسط تیلفون از اداره احوال مادر هوسی را گرفت.-- مادرت چطور است؟

-- هوسی جان نگاهی به مادر انداخت و گفت:

-- تصویرش خوبست ولی صدایش از کار افتاده!

بنده بندګي په بند کې

[redacted]

داولسني پېر بندګان نه بولي داچې دپخوا زمانې پر بندګانو لوړتيا نه لري بلکې له هغوی څخه ټيټ هم دي.

ځکه. دپخوا زمانې بندګانو دناچارۍ او وېرې له کبله امرونه منل او کله به يې بدخويي کوله ترڅو باداران په سر راولي او هغه دمړيانو دخرڅلاو څخه لا بوځي او هلته يې ويلوړي.

ولې داولسني زمانې بندګان پرته له دې چې ناچاره او يا ووېرېږي امرونه منسي

تصویر دسترگو نقاشی

سمندر (وفا)

په تیر پسی :

تصویر د غرِ آواز دی د غرِ ننداره ده ، د غرِ هنداره او څیره ده د انسان لومړنی نقاشی او لومړنی تصویر دی.

راځی په یوه تجربه لاس پوری کړو هر ډول حرکت پریږدو ، له چاپیریال سره حسی اړیکی پریکړو آیا بیا هم څه شی زموږ په پوهه او درک کش شته ؟ هو! خاطرات زموږ په حافظه او ذهن کی راویښیږی ، موږ ذهن هم تړو ، له هر راز فکر کولو لاس اخلو ایا بیا هم څه شیِ وینو څه شی او رو هو ! په یوه پر له پسی تشه کی یو تنه وړانگه یوه ځلانده نقطه ښکاری او په یوی بشپړه چوپتیا کی د یو نا اشنا ساز آواز راځی ایا دا ډول نوری نقطی او دا شان سندری موږ کله په ویښه لیدلی اوریدلی یا پخپله جوړی کړی؟ نه نو موږ په کومه نقلیه وسیله د نو ر او صوت دغه نا اشنا قلمروته ننو تو هغه څه چی موږ یی په یوه دا ډول اتموسفیر کی د نا څرگند حوا سو له لاری تجربه کوو د انسان له فزیکی ذهن او ان د انسانانو ، شیانو ، ځمکی او کائیناتو له حجم څخه لوی ارت او پراخ غږونه او رڼی تصویری لړی دی چی زموږ پوهه او درک په کی راویښ شوی اوس پخپل دغه قلمرو د څه شی نوم ږدی؟ دا هغه تجربی دی چی زموږ هر یوه په تل کي ویدی پرتی دی موږ د دومره ستر اقلیم په سر ولاړ یو د مادی نړی فزیکی او هندسی نړی درویزگری کوو! دا زموږ کیسه ده داد فر د کیسه ده فرد په هماغه نقطه کی د ننه ویده دی دا نقطه یو ښار دی یو سوچه کیهان دی دغه نا بلده اقلیم ته باید هنرمند له نا اشنا کمرو ، قلمو ، کاغذ و ، رنگونو او حافظی سره ننوځی ! هنرمند لیکوال باید وس پیدا کړی چی نا اشنا (غږ) او (نور) ته د کیسی په تورو او کلمو کی حلول ورکړی لیکوال باید په کارول شویو کلمو کی کیسه وغځوی ژوند او هستی وغځوی او د سر نوشت ډرامی ته ننداره وکړی موږ د پدید و له واقعیت سره مخ یو پدیدی د تصویری تعریفونو له مخی پر موږ را چاپیری دی موږ هر مفهوم ته یو تصویری حافظه جوړ وو او له هر څه سره د تصویری ژبی له.لاری پیږند گلوی پیدا کوو او دغه راز د همدغی تصویری ژبی له لاری له هر څه سره چلند کوو تصویری ژبه نور زیږولی تصویرونه د نور نسلونه دی چی له نا پیدا څخه زموږ د حواسو په لور را بهیږی زموږ ژوند تل په خپل موندلی تصویری ما حوّل کی اوسی او پاینښت مومی تصویر زموږ د خاطر و کور دی موږ د زړښت د شیبو خواړه همدا تصویرونه دی چی په ټول عمر کی مو د ځان لپاره په حافظه کی خوندی کړی د ټولو نړی تصویری نړی ده او اصلاً بله نړی نشته موږ هم یو زوړ لرغونی او له خاطر و او سر نوشت څخه ډک تصویر یو او اصلاً نړی هستی کیهان او زموږ هر څه تصویری توکی دی چی دا ټول د خلقت په ورځ پیدا شوی او خلقت تر زمانی خوا کار دی ځکه نو لکه چی ټول په عمر برابر دی.

په عسکري قوماندہ په خپلو مو ټرونو کي سپاره شول دلاری دامنیت لپاره اوبیا په کلیو کی داوربند دشرایطو دښود لو اوگټی دتبلیغ لپاره روان وو. سرمنزل ته لانه وورسیدلی چی یو ویروونکی آواز فضا ونیوله او توری لړی یی پورته شوی . نور احمد په ځان پوه نه شو چی چیری دی او بیا هغه وخت په ځان پوه شوه چی سرتیری دهغه لاس کلک نیولی وله خولی یی ځگونه راوتل اوخیزو نه یی وهل سیروم ورته تیریدل لږ ځند وروسته چی ډاکتر وویل :

انشا الله چی فشار یی کښته شو نورمال حالت ته روان دی .

دټولو موظفینو په تندی کی دخو ښی نښی ښکاره شوی اوبیا کله چی دهغه حالت باوري شو اومرکزي روغتون ته ولیږل شو ښایسته ډیره موده بستر وخوکله چی له تداوی وروسته دبستر دخارجیدوتکت ورکړل شو اوبیرته دخپلی قطعی روغتون ته راغی . ترهر څه لومړی یی دخپل کمربند پوښتنه وکړه .

موظف نفر چی کمربند ،دریشي بوټان اوکتابچه ورته راوړه هغه د دریشي وچو شوو سروونو ته وکتل اوبیا یي دهغه دټپي کیدو وختونه او تکلیفونه په ذهن کي تیر شول . دکتابچي نښه شوي پاڼه راواوښته دکوم شاعر دغه بیت په کي لیکل شوي و.

خپله خاوره به په خپلو وینوپالم که حاجت یي قرباني زما بدن شي بیا یي احمد ته وکتل اودټپي کیدو په ورځ دده په وینو دململ سره شوي بنداژونه وریادشول . سریي وښواروه اوکتابچه یي ورته ونیوله .

هغه زر زر خپله دریشي واغستله کمربند چي په وینو سور شوي اووچ شوي ښکل یي کړ اوبیا یي ترملا کلک وتاړه خوکله چي خپل جزوتام ته لاړ بیاهم دده دملا وستني دښکلولو اوگرانښت کیسي په باره کي پوښتني وي یوه شپه تري چاوپوښتل :

- احمد ښه شو چي ښه شوي خو گوره دملاوستني دښکلولو کیسه دي موږ ته نه وکړه تاویل چي په ټوله دریشي کي کمربند راته گران دي .

نوده ورته په خنداکي وویل :

- داخوځکه راته گران دي چي سپین سري مور اومیرمن راباندي سپارلي دي که یي ښکل نه کړم بیابه خپه شي .

- گوري چي مور یي قرآن مجید په دواړو لاسونو کي نیولي هغه یي مچي کړ. دي تر لاندي تیریږي رڼي اوبه ورشیندي مور په دواړه مخه خپل زوي ښکلوي . دي دهغي خبري ته خیر کیږي اوبیا دخپلي مور لاسونه ښکلوي .

- میرمن ورته وایي :

- گوره چي هرسهار دریشي کوي نو کمربند ښکلوه چي څوک یي په سداکت ښکل کړي تل به کامیاب وي ده ورته غوږ نیولي دي .

- هغه بیا ورته وایي چي :

- پوه شوي چي بیا هیڅکله نه ناجوړه کیږي .

- موربي ورته وایي .

ربښتیا وایي زویه ! دادا ذرت تیالي سایب کمر بند دي چي هر سهار په اوداسه په سداکت ښکل شي تل به کامیاب وي . پلار دي خداي وبښه چي دانگریزانو په وخت کي به جنگ تهت تلو دادهغه کمربند دي بچیه .

ده ورته غږ نیولي اودهغوي خیروته په خیر خیر گوري اوبیا خپل کو چني زوي په غیږ کي راپورته کوي هغه ښکلوي پدي وخت کي یو سرتیري وایي :

ښه احمده نوملاوستني درباندي ډیر گران دي ؟

احمد خپلو ملگرو ته وکتل وي ویل :

- هو ! مادرته ویلي وو چي پدي ټوله دریشي کي ملاوستني راته گران دي زمونږ کورني څلورتنه وود ما له راتگ وروسته هغوي ووژل شول یوازي زه ....

هغه به لانور څه هم ویل خو که دجم سي زنگ یي نه واي وهلي .

ACKU

همان آش وهمان کاسه

محمد عاطف (مقدسی)

با انتخاب شدن نماینده گان شهرداری همان وکیل گذر سابق که وکالت در محل ما را از پدر به ارث گرفته بود، بار وکیل گذر شد اما این بار در محفل بزرگی نام او در کنار سایر نماینده گان منتخب مردم قرائت گردیده، تعدادی برایش کف زدند و تعدادی هم خود را به او رسانیده پست قبلی اش را یا حفظ مقام قبلی اش را در گیر ودار انتخابات برایش تبریک گفتند!

فردای آنروز وکیل گذر که حالا نماینده منتخب شده است، بزرگان همه فامیلهای محل را به ملاقات فرا خواند.

در این ملاقات نخست منشی وکیل گذرضمن صحبتی برقراری و سرفرازی وکیل گذررا در کشاکش دهر خیر مقدم خواند، متصل به آن وکیل گذر در حالیکه میکوشید ضعف حالش را از حضار بپوشاند، بیانیه مفصلی ایراد کرده و دراخیر به استماع مشکلات محلی و محیطی مردم پرداخت.

وقتی نوبت به استماع مشکلات رسید، همه حضار به گپ آمدند. وهرکی خواست تا مشکل محل را زودتر از دیگری به وکیل گذر بگوید، یکی گفت: وکیل صاحب همی کوچه ها هیچ آبرو ندارن وسال تمام همه آبهای کثیف ده بین سرکها ایستاده میشه!

دیگری گفت: وکیل صاحب ده اثر ایستادن همی آبها کثیف ده محل پشه های زهرناکی پیدا شدن وهرکی را که میگزن سالدانه میگیریش!

مرد دیگری گفت: وکیل صاحب خندق های بین جاده ها بقه کده وبقه ها ده خانه ها راه یافتن، حتی یکروز وقتی مه از خو خیستم یک بقه ره در زیر لحافم دیدم!

ACKU

مرد دیگری با خشم گفت: بیادرا، ای چی گپ اس که میگین، وکیل صاحب اگه غم خندق هاره میخورد، ده همیقه سالها میخورد!

وکیل باخونسردی و نوعی رضایت از خود، همه حرفها را گوش کرد و به اهالی فهماند که میرود و پیرامون مشکلات مردم با رئیس شهرداری ملاقات میکند و نتیجه ملاقاتش را فردا طی ملاقاتی به مردم میگوید.

فردای آنروز وکیل گذر با مردم ملاقات کرد و برای جغله اندازی سرکها وازبین بردن خندق ها همکاری مردم را مطالبه نمود. همچنان او از قول رئیس شهرداری خطاب به مردم گفت: بیادرا، چون ریاست شهرداری به قلت تیل موتر دچار است و دریور هاهم از دست قلت تیل موتر هایشانه ایستاده کده و ترک وظیفه کدن، شما باید با شهردای همکاری کده، بیائین ده موترها از جیب خود تیل پرتین وجغله ره از دامنه فلان کوه ده موتر بارکنین وده خندق ها پرتین!

میمانه مشکل پشه ها! بری رفع مشکل پشه ها هم رئیس صاحب هدایت دادن که همگی تان ده کلکین هایتان جالی بگیرین وده هوای آزاد استراحت نکنین وده مورد مشکل بقه رئیس صاحب گفتن که بقه هاره ده روزهاییکه خندق هارا جغله می اندازین سنگ باران کنین!

میمانه مشکل گرانفروشی! ای مشکل یک مشکل عمومیس و شما هم بری فعلا قیمتی هاره بپذیرین، وقتی جنگ ده وطن ختم شوه باز شما می بینین که چقه ارزانی خاد شد!

وقتی حرفهای وکیل گذر ختم شد، قالمقال و فریاد مردم بلند شد وباز هرکسی میخواست صدای اعتراضش را بلندتر از دیگری ادا نماید، اما وکیل صاحب با وارخطایی از جایش برخاسته ودر حالیکه میخواست محفل را ترک گوید، روبه اهالی نموده گفت: بیادرا، برین وده مورد هدایت رئیس صاحب چرت بزنین و صبا نتایج چرت هایتانه ده ملاقات دیگه بگویین!

اکنون از انتخاب وکیل گذر سابق به حیث نماینده منتخب مردم محل ما یکسال میگذرد وطی همین یکسال میگذرد وطی همین یکسال هرروز باشنده گان محل در رابطه با مشکلات محیطی شان با او ملاقات مینمایند. وکیل گذر هم هر روز با رئیس شهرداری ملاقات نموده نتایج آنرا به سمع باشنده گان محل میرساند، اما مشکلات مردم همانسان باقیست.(همان آش وهمان کاسه)!

مردم محل چون به ملاقات عادت کرده اند، هر روز با وکیل گذر ملاقات مینمایند و وکیل گذرهم چون به ملاقات عادت گرفته، همه روز با رئیس شهرداری ملاقات مینماید.

بعضا اگر وکیل گذربه منزلش نباشد، همه در عقب دیوار منزلش بیصبرانه انتظارش را میکشند و وقتی اومیاید همه باشنده گان محل که داغهای سالدانه نیزبر صورت هایشان دیده میشود از خوشی چیغ میزنند وبه استقبالش می شتابند.

فامیلهای باشنده گان محل ما هم همه روزه بیصبرانه انتظار میکشند تا بزرگان شان پس از ملاقات با وکیل گذر با آنان ملاقات نمایند، زیرا آنان نیز به ملاقات هرروزه عادت کرده اند.

ACKU

آواز دخبری
دوره دوم شماره سوم وچهارم سال ۱۳۸۴

اوتصویری رسینو

ځرنګه چی هیواد وال خبردی دافغانستان دلنډمهای اداری دجوړید و راهستی په هیواد کی دبیان دآزدی ځخه په ګته اخیتلوسره ګڼ شمیر خبری رسنی او یوشمیر تصویری رسنوپه کار پیل وکړ.

چی ځینی داتصویری رسنی په ملی اومنطقوی کچه خبرونی لری ، په داسی حالی کی چی ددغو رسینو نوبښت مونږ ته ډیرویاړ رابښی اودا زمونږ دفرهنګ دودی اوغوړیدالپاره یوه معقوله تک لاره بلل کیږی خوځرنګه چی لیدل کیږی ځینی خبری رسنی اوځینی تصویری رسنی دقانون ځخه سرغړونه ، افغانی فرهنګ اوکلتورته دسپکاوی ډک پروګرامونه خبروی چی دازمونږ دسنتی ټولنی ځینی اصول تربښنو لاندی کوی .

داصولواوقانون له مخی خبری او تصویری رسنی باید دملی وفاق لپاره هځه وکړی اوشخصی اغراضو اومذهبی تعصباتو دوسیلی په توګه باید ونه کارول شی رسنی باید ټولنیز اعتدال په پام کی وساتل شی اوله هرډول افراط اوتفریط ځخه مخ نیوی وشی همدارنګه هیڅوک حق نلری چی مطبوعات ،خبری اوتصویری رینسو له لاری دخلکو سپیځیلی احساسات را وپاروی اودخلکو داحساساتو سپکاوی وکړی .

ددغو مسائلو ځنګ ځنګ کی دخبری اوتصویری رسینو داغیز منو خپرونو لپاره تخنیکی وسایل چی دهغو په ذریعه خلک دپروګرامونو ځخه مثبته ګټه واخلی ضروری اولازمی ګڼل کیږی .

ځرنګه چی لیدل کیږی دتصویری رسینو شخصي اوخپلو اکه چینلونه هم تریوی اندازی پوری په بریالیتوب سره مخ په وړاندی روان دی خو یوازینی منبع چی زمونږ دهیواد ملی ارزښتنو په پام کی نیولو سره داپرو ګرامونه خپروی ، هغه دافغانستان ملی تلویزیون اودافغانستان راډیو ده چی دپام وړ پرمختګ ئی کړی دئ .

دافغانستان ملی تلویزیون په داسی حال کی چی دهیواد په اکثروولایاتو کی تصویری خپرونی لری په سیمه کی ئی هم خپرونی لیدل کیږی خوددی لپاره چی داتلویزیون دهیواد هری کورنی ته ورسیږی لازمه ده چی په ځینی ولایاتوکی چی دپام ځخه لویدلی دی ډیره توجه ورته وشی لکه دجنوب ختیځ ځینی ولایتونو خصوصاً دلوګر ولایت ته ډیره توجه وشی ځکه دلوګر په ولایت کی په تاسف سره چی دخبری اوتصویری رسینوفعالیت ته دمرکز مسولینو اومقاماتو لخوا توجه نه ده شوی

ACKU

ارتیا او مسئولیت په ټولنه کی

فاروق (داور)

.باید وویل شی چی دلوګر داطلاعاتو اوفرهنګ ریاست تراوسه پوری ځانګړی تعمیر نلری چی مسولین یی وکولای شی خپلی اړوندی چاری پکی په مخ بوزی .

لازمه ده چی د لوګرپه ولایت کی دخبری اوتصویری رسنو لپاره لازم تخنیکی وسایل چمتو شی ترڅوخلک یی دفرهنګ په بداینه کی دهغه څخه استفاده وکړی ، څکه دخپلواکو تلویزیونی دچینلونو خپرونی سیمه ایزو خلکوته دټولنیز ورروسته پاتی والی او مذهبی اوسنتی اعتقاد اتو دکلکی عقیدی لامله دمنلوورنه دی اوکیدای شی چی حتی داخپرونی په ډیرو کورنیو کی هیڅوک ونه ګوری یوازی دملی تلویزیون خبرونی چی په هغه کی ملی ، کلتوری ، سیمه ایزی اړتیاوی په پام کی نیول شوی دی ، خلکوته دمنلو وړدی ، چی دهغه له لاری دهیوادنی مسائلو څخه خلک په خپل وخت باخبره شی .

همدارنګه خبری اوتصویری رسنی په ټولنه کی دځوانانو ذهنی ذکاوت اوپوهی غوړیدا باعث هم ګرځی باید ځوانان ادبی ، ورزشی اوهنری ټولنوته لاره پیداکړی اودهغوی لاس ته راوړنی په خپلو خپرونو کی منعکس کړی ، ترڅو نور ځوانان چی ددغو مسائلو څخه بی برخی پاتی دی دهغوی دتشویق اوهڅونی وسیله وګرځی چی دابه دځوانانو په منځ کی دمثبت بدمون اومثبتو سیالیو ته زمینه برابر ه کړی .

همدارنګه خبری اوتصویری رسنی باید هغو فرهنګی اوسینمایی ټولنو سره هم اړیکی ټینګی کړی چی دافغانی کلتور سره سم هنری اومستند فلمونه جوړوی چی تربیوی ،اصلاحی اوانتباهی بڼه ولری چی داکاربه دځوانانو توجه دهغومبتذلوهندی اوغربی فلمونو څخه راواړوی چی ځوانان اخلاقی انعرافاتونه هڅوی او دهغو پایلی به زمونږ ځوانانو او دهیواد دراتلونکی نسل ته ډیرزیا نمن تمام شی .

اوپه دی توګه دغربی فرهنګ دخپورځخه باید خپل ځوانان وساتو چی دهر مسئول افغان ملی اواسلامی وجیبه بلل کیږی .

همدارنګه دازاد بازار دکنترول لپاره چی هـغه په بازارکـی د C D فلمونه خرڅول اودکیبل له لاری چی خپرونی دی باید اړوندچاراواکی لاری چاری ولټوی اوهغوته یواصولی چوکات برابرکړی سره له دی پدی اړوند یوکمسیون هم جوړشوی دی خودی دغه کمیسیون فعالیتونه هیڅ د لمس وړندی ، څکه همدا اوس داسی CD فلمونه په بازارکی خرڅیږی چی ځینی ځوانان دنامطلوبو فلمونو په لیدلو سره اخلاقی سادیزم اوروانی ستونزو اخته شوی دی .

پکار ده چی مسئولین دی ټکی ته هم لازمه توجه وکړی اویوازی تفریحی اړخونه ئی په پام کی وینسی اونور انحرافی اړخونه ئی سانسور اوله منځه یوسی .

ACKU

توصیف علم وهنر در اشعار شعرا

فرا گرفتن علم و هنر برای هر فرد جامعه یک امر حتمی بوده و همین علم و دانش است که انسان را به اوج تعالی میرساند و جامعه را به سوی ترقی سوق میدهد به همین ملحوظ دانشمندان و شعرا زبان فارسی- دری نیز همیشه توجه خاصی نسبت فرا گرفتن علم و هنرداشته و در اشعار خود، مردم را به کسب علم وهنر تشویق و ترغیب نموده اند که در زیر نمونه نی چند از این اشعار را برایتان برگزیده ایم امید مورد پسند تان واقع گردد.

بیاموز دانـــــش تو تا ایدری
که آنجا ز دانش هـــمه برخوری
که دانش بشب پاســبان من است
خرد تاج بیدار جـــان من است
(فردوسی)

هنر نیســـت روی از هنر تافتن
شقایق دریدن، خشــــن بافتن
خردمند را چـــون مدارا کنی
هنر های خویش آشـــکارا کنی
(نظامی)

هر آنکس ز دانش برد توشـــه ای
جهانی است بنشسته در گوشه ای
هرآنکس بدا نش شـــد آراسته
جهانی بود پر ز هر خواســـته
(ابن ایمین)

هر کس ره نقـــص دید درخود
کامل بر اهل دین شمـــــارش
هر کوهنری است، عیب خود گفت
با جان هنر قرین شــــمارش
(خاقانی)

هر که ز آموخـــتن ندارد ننگ
گل بر آرد ز خار ولعل از سنگ
وآنکه دانش نـــباشدش روزی
ننگ دارد ز دانـــش آموزی
(نظامی)

علم چـــندانکه بیشتر خوانی
چون عمل در تو نیـــست نادانی
(سعدی)

مردان به سعی ورنج بجایی رسیده اند
تو بی هنر کجا رسی ز نفس پروری
(حافظ)

اگر تخـــــت جوی هنر بایدت
چو سبـــــزی شاخ بر، بایدت
(فردوسی)

بیشی ز هـــــنر طلب نه از مال
اکـــــنون باری چو میتوانی
(انوری)

فخر از هنر نمای وبا اهل هنر گرای
وز عیب وعار بی هنری برکنارباش
(سوزنی سمرقندی)

دانش اندر دل چراغ روشن اســـت
و ز همه بد برتن تو جوشن اســـت
(رودکی)

علم جویای یقـــــیین باشد بدان
و آن یقیین جویای دیده است و عیان
(مولوی)

گهر هر چه بالا، نه بـــیش از هنر
ز بهر هنر شـــــد گرامی گهر
لانه بـــسی تنگ ودلم تنگ نیست
بس هنرم هـــست ولی ننگ نیست
(نظامی)

هنر بباید ومردی و مردمی وخرد
بزرگ زاده نه آنست کو درم دارد
(ابن ایمین)

و در جای دیگری سعدی شیرین کلام چنین گفته است: « از نفس پروری هنروری نیاید وبی هنر، سروری را نشاید».

گرد اورنده : صانم احمدی

PROPERTY OF ACKU
S 1102

ACKU

ACKU

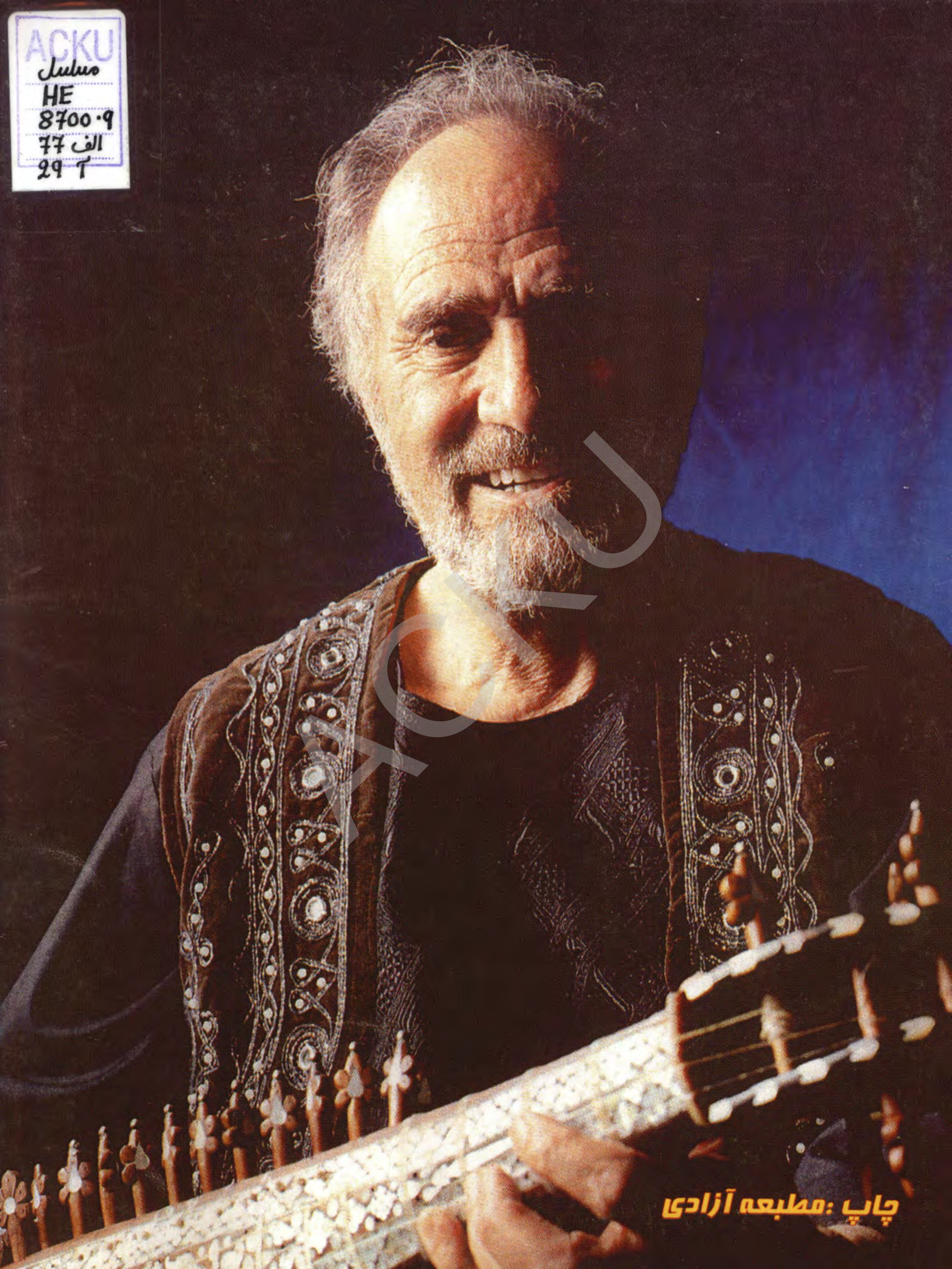

ACKU
مسلسل
HE
8700.9
الف 77
آ 29

ACKU

چاپ :مطبعه آزادی